

Τμήμα Ιατρικής
Σχολή Επιστημών Υγείας
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Διατμηματικό Πρόγραμμα
Μεταπτυχιακών Σπουδών

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ
ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Τμήμα Νοσηλευτικής
Σχολή Επιστημών Υγείας
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Οι επιδράσεις της αγάπης και ενσυναίσθησης ως «εργαλεία» στη νοσηλευτική φροντίδα ασθενών

Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια

Ελένη Χαρίση

ΤΡΙΜΕΛΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Μαίρη Γκούβα: Καθηγήτρια Ψυχολογίας Ασθενών, Τμήμα Νοσηλευτικής, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Επιβλέπουσα Καθηγήτρια.

Στέφανος Μαντζούκας: Αναπληρωτής Καθηγητής στη Νοσηλευτική Πράξη βασισμένη στην Ποιοτική Έρευνα και στον Αναστοχασμό, Τμήμα Νοσηλευτικής, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Μέλος Τριμελούς Επιτροπής.

Βασίλης Κουλούρας: Αναπληρωτής Καθηγητής Εντατικολογίας, Τμήμα Ιατρικής, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Μέλος Τριμελούς Επιτροπής.

Ιωάννινα 2022

Department of Medicine, Faculty of
Health Sciences University of
Ioannina

Inter-departmental Program
Postgraduate Studies

ADULT NURSING CARE

Department of Nursing Faculty of
Health & Welfare Professions
University of Ioannina

MASTERS THESIS

**The effects of love and empathy as "tools" on
nursing patient care**

Postgraduate student
Eleni Charisi

THREE-MEMBER COUNSELLING COMMITTEE

Supervising Professor: Dr Mary Gouva

Member of the Committee: Dr Stefanos Mantzoukas

Member of the Committee: Dr Vasilis Koulouras

Ioannina 2022

Βεβαιώνεται ότι η παρούσα διπλωματική εργασία είναι δική μου, γνήσια και πρωτότυπη, ως μέρος των υποχρεώσεων μου για την ολοκλήρωση του μεταπτυχιακού προγράμματος «Νοσηλευτική Φροντίδα Ενηλίκων», του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

© 2022 - Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. *All rights reserved.*

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς την επιβλέπουσα καθηγήτρια ή στην φοιτήτρια.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Εισαγωγή

Ιστορικά η φροντίδα, αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της Νοσηλευτικής και όσοι ασχολούνται με το επάγγελμα ενσωματώνουν ανθρώπινες αρετές στην καθημερινή πρακτική. Η Νοσηλευτική, είναι πέρα από επάγγελμα και ένα έργο αγάπης. Μεγάλη αξία στην σχέση φροντίδας νοσηλευτή και ασθενή, αποτελούν η αγάπη και η ενσυναίσθηση, δύο πολύτιμα «εργαλεία» τα οποία συμπληρώνονται από γνώσεις και δεξιότητες. Στην νοσηλευτική πρακτική, η αγάπη και ενσυναίσθηση είναι προτιμώμενες προτεραιότητες, εύκολα αντιληπτές από τον ασθενή καθώς μέσα από αυτές πηγάζει ο σεβασμός για τις ανθρώπινες αξίες και κατ' επέκταση σεβασμός για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Με αυτόν τον τρόπο, ο ασθενής αντιμετωπίζεται ως βιοψυχοκοινωνική οντότητα και η παρεχόμενη φροντίδα είναι υψηλής ποιότητας και όχι ελλειμματική.

Στόχος

Στόχος της ερευνητικής μελέτης είναι η διερεύνηση του ρόλου της αγάπης και της ενσυναίσθησης στην κλινική Νοσηλευτική. Ειδικότερα, στόχος μας είναι η μελέτη των επιδράσεων των δύο εννοιών ως «εργαλεία» και ως μέσα παροχής υψηλής ποιότητας φροντίδας.

Μεθοδολογία

Η παρούσα ποσοτική επιστημονική έρευνα πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Νοσηλευτική Φροντίδα Ενηλίκων» του Τμήματος Νοσηλευτικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Το δείγμα της παρούσας μελέτης αποτέλεσαν επαγγελματίες υγείας . Η έρευνα βασίστηκε στη βιβλιογραφική ανασκόπηση, στη διανομή ερωτηματολογίων αλλά και στην στατιστική επεξεργασία, με σκοπό την έγκυρη ανάλυση των αποτελεσμάτων και τη διασφάλιση της αξιοπιστίας. Τα ερευνητικά εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν ήταν: α) Ερωτηματολόγιο κοινωνικο-δημογραφικών στοιχείων, β) η κλίμακα αγάπης της Santa Clara.

Αποτελέσματα

Τα αποτελέσματα της ποσοτικής μελέτης ανέδειξαν πως η οικογενειακή κατάσταση των επαγγελματιών υγείας, η ύπαρξη ή μη παιδιών στην οικογένεια επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό την έκφραση της αγάπης και ενσυναίσθησης στον επαγγελματικό χώρο. Για αυτό και στο άκουσμα της αγάπης οι πρώτες λέξεις ήταν η οικογένεια και η ενσυναίσθηση. Επιπρόσθετα το φύλο, καθώς φαίνεται πως οι γυναίκες διατηρούν υψηλότερα επίπεδα ενσυναίσθησης στη φροντίδα. Τέλος, είναι άξιο αναφοράς το γεγονός πως παρόλο που η εμπειρία συμβάλλει θετικά στην ύπαρξη της αγάπης και στην εφαρμογή τεχνικών ενσυναίσθησης από την πλευρά των επαγγελματιών, τα έτη εργασίας μπορεί να αποτελέσουν τροχοπέδη.

Συμπεράσματα

Συμπερασματικά λοιπόν, οι επαγγελματίες υγείας χρειάζεται να έχουν αναπτυγμένη την ενσυναίσθηση στον κλινικό χώρο ώστε να κατανοούν τα συναισθήματα, τις εμπειρίες και την ψυχοκοινωνική κατάσταση των ασθενών τους. Η ενσυναίσθηση αναπτύσσεται μέσω της αγάπης όπου και τα δύο μαζί αποτελούν βασικά «εργαλεία» τα οποία καθορίζουν το επίπεδο της παρεχόμενης φροντίδας.

Λέξεις Κλειδιά

Αγάπη, φροντίδα, ενσυναίσθηση, ηθική, νοσηλευτική, ασθενείς.

ABSTRACT

Introduction

Historically, care has been an integral part of Nursing and those who are involved in the profession, incorporate human virtues in daily practice. Nursing is beyond a profession and a work of love. Great value in the relationship of care between nurse and patient, are love and empathy, two valuable “tools” which are complemented by knowledge and skills. In nursing practice, love and empathy are preferred priorities, easily perceived by the patient as through them springs respect for human values and consequently respect for human dignity. In this way, the patient is treated as a biopsychosocial entity and the care which is provided is of high quality and not deficient.

Purpose

The aim of the research study is to investigate the role of love and empathy in clinical Nursing. In particular, our goal is to study the effects of the two concepts as “tools” and as means of providing high quality care.

Methodology

The present quantitative scientific research was carried out within the framework of the Postgraduate Program “Adult Nursing Care” of the Department of Nursing of the University in Ioannina. The sample of the present study consisted of health professionals. The research was based on the literature review, the distribution of questionnaires and statistical processing, in order to validly analyze the results and ensure reliability. The research tools used were: a) Socio-demographic questionnaire and b) Santa Clara’s love scale.

Results

The results of the quantitative study showed that the marital status of health professionals, the presence or absence of children in the family, greatly affects the expression of love and empathy in the workplace. That's why, when listening to love, the first words were family and empathy. In addition to gender, as women seem to maintain higher levels of empathy in care. Finally, it is worth mentioning the fact that although experience contributes positively to the existence of love and the application of empathy techniques on the part of professionals, years of work can be a brake.

Conclusions

In conclusion, health professionals need to have developed empathy in the clinical field in order to understand the feelings, experiences and psychosocial status of their patients. Empathy is developed through love, where both together are basic "tools" that determine the level of care provided.

Keywords

Love, care, empathy, ethics, nursing, patients.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΞΩΦΥΛΛΟ	1
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι	14
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	14
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ	15
2.1 ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΙ ΜΕΛΕΤΗΣ	15
2.2 ΕΡΩΤΗΣΗ ΡΙΣΟ	16
2.3 ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ- ΣΚΕΠΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	17
2.4 ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ	18
3.1 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ	18
ΦΡΟΝΤΙΔΑ- ΑΓΑΠΗ- ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ	18
3.2 ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ	23
3.3 ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	25
3.4 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΟ	25
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙV	26
4.1 ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ	26
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	26
4.2 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	28
4.3 ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΠΤΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ	29
4.4 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΠΟΔΟΧΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ	31
4.5 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ	31
4.6 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ	31
4.7 ΜΕΘΟΔΟΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	32
4.8 ΗΘΙΚΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	33
4.9 ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	34

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V -----	35
5.1 ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ -----	35
5.2 ΕΠΑΓΩΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ -----	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI -----	60
6.1 ΣΥΖΗΤΗΣΗ -----	60
6.2 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ -----	62
6.3 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ -----	62
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII -----	63
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ -----	63
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ -----	64
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ -----	64
ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ -----	64

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας του φύλου.....	35
Πίνακας 2 Μέση Τιμή και Τυπική Απόκλιση της Ηλικίας.....	35
Πίνακας 3 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας της Οικογενειακής Κατάστασης και της Ύπαρξης Αδελφών.....	35
Πίνακας 4 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας του Επαγγέλματος.....	35
Πίνακας 5 Κατανομή Συχνότητας και Σχετική Συχνότητα του είδους των Βαρδιών.....	36
Πίνακας 6 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας του Τμήματος Εργασίας.....	36
Πίνακας 7 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας των απαντήσεων στην ερώτηση «Με ποιον μένετε;»	37
Πίνακας 8 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας της ποιότητας του Ύπνου και των Ονείρων.....	37
Πίνακας 9 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας του Θρησκειύματος.....	37
Πίνακας 10 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας των απαντήσεων σε ερωτήσεις σχετικά με την υγεία	37
Πίνακας 11 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας των απαντήσεων σε ερωτήσεις σχετικά με την υγεία	38
Πίνακας 12 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας των λέξεων που είναι σχετικές με την "Αγάπη"	39
Πίνακας 13 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας των λέξεων που είναι σχετικές με την "Συμπόνια"	39
Πίνακας 14 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας των απαντήσεων στις ακόλουθες ερωτήσεις.....	40
Πίνακας 15 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας των απαντήσεων στις ακόλουθες ερωτήσεις.....	40
Πίνακας 16 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας των απαντήσεων στις ακόλουθες ερωτήσεις.....	41
Πίνακας 17 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας των απαντήσεων στις ακόλουθες ερωτήσεις.....	42
Πίνακας 18 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας των απαντήσεων στην ερώτηση «Δ.15 Το «αγαπώ» με ποιο από τα παρακάτω ρήματα για σας είναι ίδιο;»	42
Πίνακας 19 Έλεγχος Συσχέτισης της πρότασης "Δ2. Αισθάνομαι Ατέλειωτη λαχτάρα στοργής με τους ανθρώπους" με τις απόψεις E.1 και E.2.....	43
Πίνακας 20 Έλεγχος Συσχέτισης της πρότασης "Δ2. Αισθάνομαι Ατέλειωτη λαχτάρα στοργής με τους ανθρώπους" με τις απόψεις E.5, E.10 και E.11	43
Πίνακας 21 Έλεγχος Συσχέτισης της άποψης « Δ.3 Αισθάνομαι τρυφερότητα για τους ανθρώπους» με τις απόψεις E.1, E.5, E.10, E11	43
Πίνακας 22 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.4 Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους σωματικά» και στις απόψεις E.1, E.2, E.3, E.4.....	44
Πίνακας 23 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.4 Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους σωματικά» και στις απόψεις E.5, E.6, E.8, E.10 και E.13	44

Πίνακας 24 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.5 Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους συναισθηματικά» και στις απόψεις E.1, E.2, E.3	45
Πίνακας 25 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.5 Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους συναισθηματικά» και στις απόψεις E.4, E.5 και E.6	45
Πίνακας 26 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.5 Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους συναισθηματικά» και στις απόψεις E.7, E.8 και E.10 και E.11	46
Πίνακας 27 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ6.Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους ψυχικά» και στις απόψεις E.1, E.2, E.3	46
Πίνακας 28 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.7 Η αγάπη μου για τους ανθρώπους μπορεί να με κάνει να αισθάνομαι ζωντάνια και ενεργητικότητα» και στις απόψεις E.1, E.3, E.3, E.4, E.5.....	47
Πίνακας 29 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.7 Η αγάπη μου για τους ανθρώπους μπορεί να με κάνει να αισθάνομαι ζωντάνια και ενεργητικότητα» και στις απόψεις E.11, E.8.....	48
Πίνακας 30 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.7 Η αγάπη μου για τους ανθρώπους μπορεί να με κάνει να αισθάνομαι ζωντάνια και ενεργητικότητα» και στις απόψεις E.10 E.13.....	48
Πίνακας 31 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.8 Αισθάνομαι μια ισχυρή έλξη για τους ανθρώπους » και στις απόψεις E.8, E.10, E.11, E.13	48
Πίνακας 32 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.8 Αισθάνομαι μια ισχυρή έλξη για τους ανθρώπους » και στις απόψεις E.1, E.2, E.3.....	49
Πίνακας 33 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.8 Αισθάνομαι μια ισχυρή έλξη για τους ανθρώπους » και στις απόψεις E.4, E.5, E.6.....	49
Πίνακας 34 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.9 Αισθάνομαι έντονη θλίψη όταν οι συνθήκες δεν είναι καλές, για τους γύρω μου ανθρώπους. » και στις απόψεις E.1, E.5, E.10, E.11	50
Πίνακας 35 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.10 Η κοντινή παρουσία των άλλων ανθρώπων με ωθεί να τους αγγίξω και να με αγγίξουν » και στις απόψεις E.4, E.5, E.6, E.8, E.10.	50
Πίνακας 36 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.10 Η κοντινή παρουσία των άλλων ανθρώπων με ωθεί να τους αγγίξω και να με αγγίξουν » και στις απόψεις E.1, E.2, E.3.....	51
Πίνακας 37 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.11 Αν κάποιος κοντινός μου άνθρωπος βίωνε μια δύσκολη περίοδο, θα άφηνα τις ανησυχίες μου για να τον/την βοηθήσω» και στις απόψεις E.6, E.10, E.11	51
Πίνακας 38 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.11 Αν κάποιος κοντινός μου άνθρωπος βίωνε μια δύσκολη περίοδο, θα άφηνα τις ανησυχίες μου για να τον/την βοηθήσω» και στις απόψεις E.1, E.2.....	52
Πίνακας 39 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.11 Αν κάποιος κοντινός μου άνθρωπος βίωνε μια δύσκολη περίοδο, θα άφηνα τις ανησυχίες μου για να τον/την βοηθήσω» και στις απόψεις E.3, E.4, E.5	53
Πίνακας 40 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.12 Από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου τα συναισθήματά μου για τους άλλους ανθρώπους είναι σε αστάθεια.» και στις απόψεις E.7, E.9, E.10, E.14.....	53
Πίνακας 41 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.13 Αισθάνομαι χαρά όταν πράττω κάτι, ώστε να κάνω χαρούμενο/η κάποιο συνάνθρωπό μου.» και στις απόψεις E.6, E.10, E.11, E.12, E.13	54
Πίνακας 42 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.13 Αισθάνομαι χαρά όταν πράττω κάτι, ώστε να κάνω χαρούμενο/η κάποιο συνάνθρωπό μου.» και στις απόψεις E.1, E.4, E.15	55

Πίνακας 43 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.14 Νομίζω ότι κανείς δε θα μπορούσε να αγαπήσει όπως εγώ και στις απόψεις E.1, E.2, E.4, E.6	56
Πίνακας 44 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.14 Νομίζω ότι κανείς δε θα μπορούσε να αγαπήσει όπως εγώ και στις απόψεις E.7, E.9, E.14	56
Πίνακας 45 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην ερώτηση « Πόσα παιδιά έχετε;» και στις προτάσεις Δ.4, E.2, E.3, E.4, E.7, E.8.....	57
Πίνακας 46 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στον τόπο κατοικίας και στις προτάσεις Δ.12, Δ.14.....	58
Πίνακας 47 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στα έτη προϋπηρεσίας και στις προτάσεις Δ.8,Δ.12, Δ.14, E.1, E.2, E.4, E.7, E.9	58

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά όλους τους καθηγητές του Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Νοσηλευτική Φροντίδα Ενηλίκων» του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, τόσο για την μετάδοση των γνώσεων τους όσο και για την κατανόηση και στήριξή τους καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου εν μέσω πανδημίας.

Ευχαριστώ μέσα από την καρδιά μου την επιβλέπουσα καθηγήτρια κ. Μαίρη Γκούβα για την εμπιστοσύνη της στο πρόσωπό μου, την καθοδήγηση, την συνεχή υποστήριξη αλλά και για τις πολύτιμες συμβουλές της όλο αυτό το διάστημα. Ευχαριστώ τα μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής, τον Αναπληρωτή Καθηγητή Νοσηλευτικής Δρ Στέφανο Μαντζούκα και τον Καθηγητή Εντατικολογίας Δρ Βασίλη Κουλούρα, για την αποδοχή τους ως μέλη της επιτροπής και την συμβολή τους στην ολοκλήρωση της διπλωματικής εργασίας και των μεταπτυχιακών μου σπουδών.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον σύζυγό μου Βασίλη και τα δύο μου παιδιά Κωνσταντίνο και Στέφανο για την υπομονή τους, την βοήθειά τους ,για την αμέριστη αγάπη και συμπαράστασή τους που με έκαναν να νιώθω δυνατή και δημιουργική.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος «Νοσηλευτική Φροντίδα Ενηλίκων» του τμήματος Νοσηλευτικής, του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Η ποσοτική μελέτη που ακολουθεί, έχει ως κύριο στόχο την διερεύνηση και αποσαφήνιση βαθύτερων εννοιών όπως η αγάπη και η ενσυναίσθηση στην κλινική επαγγελματική φροντίδα. Σε ότι αφορά το θεωρητικό μέρος, αρχικά αναφέρονται ο στόχος και οι σκοποί της εργασίας, σχηματίζεται η ερευνητική ερώτηση και αιτιολογείται το σκεπτικό που οδήγησε σε έρευνα και το οποίο βασίστηκε στον αναστοχασμό.

Ακολουθεί η βιβλιογραφική ανασκόπηση, μέσω της οποίας αναλύεται το υπόβαθρο του θέματος, διερευνάται με την βοήθεια μηχανών αναζήτησης, ενώ παράλληλα γίνεται κριτική ανάλυση της βιβλιογραφίας, όπου εντοπίζεται το ερευνητικό κενό. Σε επόμενο κεφάλαιο γίνεται σχεδιασμός του αντιληπτικού προγράμματος πάνω στο οποίο θα στηριχτεί η διεξαγωγή της ποσοτικής μελέτης. Πιο συγκεκριμένα, γίνεται ανάλυση της επιστημολογίας και καθορίζονται η μεθοδολογία της έρευνας, η δειγματοληπτική τεχνική, αναφέρονται τα κριτήρια αποδοχής και αποκλεισμού του επιλεγμένου δείγματος καθώς επίσης περιγράφεται το δείγμα και ο χώρος στον οποίο διενεργήθηκε η έρευνα. Τέλος παρουσιάζονται τα εργαλεία συλλογής δεδομένων, τα ηθικά ζητήματα που έχουν ληφθεί υπόψιν καθ' όλη τη διάρκεια της μελέτης αλλά και η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε για την ανάλυση των δεδομένων που συλλέχθηκαν.

Αμέσως μετά το θεωρητικό μέρος, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας, ταυτόχρονα επεξηγείται η σημασία και το νόημα αυτών και γίνεται η σύνοψη των αποτελεσμάτων. Καταλήγουμε στην συζήτηση των αποτελεσμάτων, όπου αυτό το σημείο περιλαμβάνει τον συσχετισμό των θεματικών ενοτήτων και στατιστικών αποτελεσμάτων με την υπάρχουσα βιβλιογραφία, αξιολογείται η ερευνητική διαδικασία στο σύνολό της παραθέτοντας προτάσεις ως προς την εφαρμογή των ανακτηθέντων αποτελεσμάτων. Καταλήγουμε με τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την διενέργεια της ποσοτικής μελέτης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

2.1 ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΙ ΜΕΛΕΤΗΣ

Γενικός στόχος της ερευνητικής μελέτης είναι η διερεύνηση του ρόλου της αγάπης και της ενσυναίσθησης στην κλινική Νοσηλευτική. Ειδικότερα, στόχος μας είναι η μελέτη των επιδράσεων των δύο εννοιών ως «εργαλεία» και ως μέσα παροχής υψηλής ποιότητας φροντίδας. Αναλυτικότερα, οι κύριοι ερευνητικοί σκοποί αφορούν στα εξής:

- Πώς ερμηνεύουν οι επαγγελματίες υγείας την αγάπη και ενσυναίσθηση.
- Πόσο αποτελεσματικά εργαλεία μπορούν να είναι στην καθημερινή φροντίδα.
- Πώς επηρεάζουν τους επαγγελματίες υγείας.
- Κατά πόσο γίνονται αντιληπτές αυτές οι έννοιες από τους ασθενείς.

2.2 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΩΤΗΣΗ

Στην βιβλιογραφική αναζήτηση, είναι ευρέως διαδεδομένη η χρήση ερευνητικών, απαντήσιμων ερωτήσεων οι οποίες αποτελούν τη βάση για την δημιουργία συγκεκριμένου πλαισίου ώστε να διεξαχθεί επιτυχώς η εκάστοτε ερευνητική μελέτη. Η διαδικασία PICO, είναι ένας συστηματικός τρόπος ώστε να αναγνωριστούν εύστοχα ζητήματα πρακτικής και βοηθά ταυτόχρονα στην έρεση σχετικών στοιχείων, μέσω των οποίων μπορεί να εξασφαλιστεί αποτελεσματική και υψηλής ποιότητας φροντίδα βασισμένη σε αποδείξεις και τεκμήρια (Milner & Cosme 2017). Επιπρόσθετα, η συλλογή αποδεικτικών στοιχείων μέσω της ερώτησης PICO μπορεί να ενισχύσει τόσο την βελτίωση όσο και την ακρίβεια των ερευνητικών αποτελεσμάτων, διευρύνει την επιστημονική γνώση εξασφαλίζοντας παράλληλα εγκυρότητα καθώς μειώνει την πιθανότητα σφαλμάτων (Kloda et al 2020).

Το μοντέλο PICO απαρτίζεται από τέσσερα βασικά μέρη: α) Population (πληθυσμός) όπου ορίζεται η ομάδα, το σύνολο ή ακόμη και το θέμα το οποίο πρόκειται να μελετηθεί, β) Intervention (παρέμβαση) : στο σημείο αυτό διαφαίνεται η παρέμβαση, οι ενέργειες δηλαδή που λαμβάνουν χώρα με σκοπό την βελτίωση μιας κατάστασης, γ) Comparison (σύγκριση): αναλύεται η σύγκριση δύο καταστάσεων ή ενεργειών και τέλος δ) Outcome (αποτέλεσμα) : παρουσιάζεται το κλινικό αποτέλεσμα της παρέμβασης (Canon & Buitrago-gomez 2018).

ΕΡΩΤΗΣΗ ΡΙΣΟ

Πώς οι επαγγελματίες υγείας, χρησιμοποιώντας την αγάπη και ενσυναίσθηση στην καθημερινή πρακτική μπορούν να παρέχουν υψηλής ποιότητας φροντίδα με θετικό αντίκτυπο προς τους ασθενείς. (ερώτηση νοήματος).

2.3 ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ- ΣΚΕΠΤΙΚΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η Νοσηλευτική, είναι γνωστό πως αποτελεί μια ανθρωποκεντρική επιστήμη, με σκοπό την αντιμετώπιση του ανθρώπου ως βιοψυχοκοινωνική οντότητα και με γνώμονα την ολιστική φροντίδα. Η ποιοτική φροντίδα προσελκύει τις τελευταίες δεκαετίες το ενδιαφέρον σε όλο τον κόσμο και σε ολόκληρη τη διεπιστημονική κοινότητα. Η έννοια της φροντίδας είναι πολυδιάστατη, αποτελεί όμως αναπόσπαστο κομμάτι ή μάλλον αποτελεί την ίδια την βάση της Νοσηλευτικής και η οποία έχει πολλές φορές ερευνηθεί και ταυτιστεί στην βιβλιογραφία με την αγάπη, την κατανόηση, το άγγιγμα την συμπόνια και την ενσυναίσθηση. Ο προσδιορισμός της φροντίδας ως αγάπη αφορά άμεσα τους επαγγελματίες υγείας που καλούνται να παρέχουν ανελλιπώς υπηρεσίες φροντίδας. Από την άλλη μεριά η ενσυναίσθηση είναι αλληλένδετη με την αγάπη, μιας και αποτελεί και το μέσο απόδειξης της ύπαρξής της η οποία γίνεται εύκολα αντιληπτή από τους ανθρώπους.

Η διασύνδεση αυτή ανάμεσα στην φροντίδα την αγάπη και την ενσυναίσθηση θα ήταν χρήσιμο να μελετηθούν ως προς το πώς γίνονται αντιληπτές από τους επαγγελματίες υγείας να ερευνηθεί το πόσο τους επηρεάζει στην καθημερινότητα και αν τελικά διαχέονται αποτελεσματικά ώστε να προάγουν την ποιοτική και ολιστική φροντίδα που αποτελεί τον βασικό και απώτερο σκοπό.

Στην μελέτη που θα ακολουθήσει θα συμπεριληφθούν διάφορες ειδικότητες επαγγελματιών υγείας, τόσο από κλινικές Νοσοκομείου, όσο και από διάφορες άλλες δομές με σκοπό να ερευνηθεί ο ρόλος και η χρησιμότητα της αγάπης και της ενσυναίσθησης όταν αυτές χρησιμοποιούνται ως βασικά «εργαλεία» στη φροντίδα.

2.4 ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ

Κατά τη διάρκεια όλων αυτών των χρόνων, ξεκινώντας από φοιτήτρια έως και σήμερα ως εργαζόμενη Νοσηλεύτρια σε διάφορες κλινικές του Νοσοκομείου αλλά και σε δομή ψυχικής υγείας, δεν ήταν λίγες οι φορές που διαπίστωνα πως η θεραπευτική προσέγγιση βασιζόμενη αποκλειστικά σε ιατρονοσηλευτικές πράξεις δεν ήταν αρκετή και αποτελεσματική.

Κάνοντας λοιπόν τον αναστοχασμό μου μετά από χρόνια εμπειρίας, κατέληξα στο συμπέρασμα πως υπάρχουν καθοριστικά «εργαλεία» τα οποία είναι απαραίτητα να συνυπάρχουν ώστε η φροντίδα από τους επαγγελματίες υγείας να είναι ολιστική. Αυτά δεν είναι άλλα από την αγάπη και την ενσυναίσθηση.

Η αγάπη αδιαμφισβήτητα αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο ευημερίας, μέρος της καθημερινότητάς μας και διερευνάται από πολλές επιστήμες. Ωστόσο, η βαθύτερη κατανόηση της εμπειρίας της αγάπης στην υγειονομική περίθαλψη είναι σχετικά περιορισμένη παρόλο που η φύση της δουλειάς βασίζεται στην αλτρουιστική αγάπη και στην ανθρωπιά. Η αγάπη στον τομέα της υγείας αποτελεί σαφή αντανάκλαση της αγάπης στη ζωή και η κατανόηση αυτής επέρχεται μόνο μέσα από την εμπειρία (Snook et al 2020). Η ανάδειξη της λοιπόν ενισχύει την θεραπευτική σχέση και κατά συνέπεια την αποτελεσματικότητα στην περίθαλψη.

Ένα άλλο εξίσου σημαντικό εργαλείο είναι και η ενσυναίσθηση ειδικότερα στις μέρες μας όπου εφαρμόζονται διεπαγγελματικά μοντέλα περίθαλψης. Αποτελεί θεμελιώδης ιδέα για τη δημιουργία θεραπευτικής σχέσης και η βάση που οδηγεί σε ευνοϊκά αποτελέσματα. Ορίζεται ως μια πολύπλευρη έννοια με γνωστικά, συναισθηματικά και συμπεριφορικά χαρακτηριστικά και ουσιαστικά είναι η ικανότητα κατανόησης της κατάστασης που βιώνει ο άλλος και των αναγκών του. Δεν αποτελεί απαραίτητα έμφυτο χαρακτηριστικό, απεναντίας πιστεύεται πως μπορεί να διδαχθεί και να αναπτυχθεί στους επαγγελματίες υγείας (Sur 2021).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

3.1 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ- ΑΓΑΠΗ- ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ

Η φροντίδα είναι μια ανθρώπινη συμπεριφορά που βασίζεται στην ανάγκη που κάθε φορά προκύπτει. Ουσιαστικά, είναι μια φυσική κατάσταση του να είσαι άνθρωπος. Μέσω της φροντίδας γινόμαστε συνοδοιπόροι καθημερινά με τον άλλον και παράλληλα αναπτύσσεται και εξελίσσεται και ο ίδιος μας ο εαυτός (Γκούβα & Κοτρώτσιου 2012). Αποτελεί αδιαμφισβήτητα μια ανθρώπινη ανάγκη για επιβίωση και έκφραση αλτρουισμού καθώς μέσω αυτής διαχέεται η αγάπη, η συμπόνια και η προσφορά.

Η φροντίδα είναι παγκόσμιο φαινόμενο αλλά παράλληλα και μια δύσκολη διαδικασία. Θεωρείται ουσιαστική πτυχή του νοσηλευτικού επαγγέλματος ενώ παράλληλα μπορεί να χαρακτηριστεί και ως δείκτης ποιότητας. **Οι Finkelman και Kenner 2013** τονίζουν, πως η φροντίδα είναι ικανότητα και όχι μόνο γνώση καθώς απαιτεί προσοχή, ενσυναίσθηση και προσωπικό ενδιαφέρον από τον επαγγελματία. **Η Αμερικανική Ένωση Νοσηλευτών**, δίνει έναν πρόσφατο ορισμό για την φροντίδα κατά τον οποίο η φροντίδα θεωρείται ένα σύνολο από δραστηριότητες που εκτελούνται σε ένα υποστηρικτικό θεραπευτικό και συμπονετικό περιβάλλον, για την προώθηση τόσο της θεραπείας των ασθενών, όσο και για την πρόληψη της περιττής ταλαιπωρίας (Akansel et al 2021).

Σύμφωνα με τον **Eriksson**, η φροντίδα βασίζεται στην αγάπη, άρα είναι μια φυσική της εκδήλωση όπου σε συνδυασμό με την συμπόνια και ενσυναίσθηση, ξυπνά η ευθύνη αλλά και η επιθυμία να ανακουφίσουμε τον πόνο του άλλου και να κάνουμε το καλύτερο δυνατό. Πιστεύει πως με την φροντίδα, η ηθική πρόθεση αυτόματα καταλήγει σε ηθική πρακτική (Singsuriya 2016). Αυτό είναι και το ιδανικό.

Θεμέλιο της Νοσηλευτικής είναι η φροντίδα και χαρακτηριστικό της φροντίδας η αγάπη. Εδώ και πολλά χρόνια οι Νοσηλευτές προσπαθούν να ενσωματώσουν ανθρώπινες αρετές της φροντίδας στην καθημερινή πρακτική. Η φροντίδα είναι ένας συνδυασμός αγάπης, σεβασμού και ενσυναίσθησης και η αγάπη ως πτυχή της ανθρώπινης φροντίδας σημαίνει σεβασμό στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια και στις αξίες, καλοσύνη και αυτοεκτίμηση (Mostafa et al 2016). Η επαγγελματική Νοσηλευτική βασίζεται κατά κύριο λόγο στη φροντίδα η οποία αποτελεί συνδυασμό κύριων χαρακτηριστικών όπως η αγάπη, ο σεβασμός και η ενσυναίσθηση όπου αλληλοεπιδρούν μεταξύ τους.

Τί σημαίνει αγάπη στη Νοσηλευτική; Ουσιαστικά είναι ηθική ευθύνη και απαιτεί έναν συνδυασμό της φροντίδας με αίσθημα ευθύνης, της καλοσύνης, του σεβασμού και της κατανόησης του άλλου. Είναι η πτυχή της ανθρώπινης φροντίδας αλλά και ανθρώπινη ιδιότητα, η οποία δημιουργεί σχέσεις αλληλεγγύης και βαθιά αίσθηση ενότητας (Adib-Hajbaghery & Bolandian-Bafghi 2020). Η φροντίδα θεωρείται η γέφυρα μεταξύ των ανθρωπίνων αδυναμιών. Δεν είναι λίγες οι φορές που έχει ταυτιστεί με την αυτοθυσία που προσφέρουν γενναιόδωρα οι επαγγελματίες υγείας (Emakpor and Nyback, 2010). Η φροντίδα χωρίς αγάπη και ενσυναίσθηση είναι μια ελαττωματική φροντίδα.

Η Νοσηλευτική θεωρείται η τέχνη της φροντίδας, της προσπάθειας και της αγάπης. Η φροντίδα ως κεντρικός άξονας αποτελεί παράδειγμα επίδειξης υψηλού επιπέδου ικανότητας. Όταν δε σε αυτήν συμπεριλαμβάνεται η αγάπη και ενσυναίσθηση, τότε η φροντίδα γίνεται η πολυτιμότερη αρετή που θα μπορούσαμε να προσφέρουμε στους άλλους (Martiningsih et al 2021).

Η αγάπη αποτελεί τον πυρήνα στη ζωή των ανθρώπων. Είναι μια βαθύτατη ανθρώπινη ανάγκη που δίνει υπόσταση σε κάθε είδους σχέση, όχι μόνο σε προσωπικό και κοινωνικό επίπεδο αλλά και σε επαγγελματικό (Holliman 2019). Η έννοια της αγάπης έχει διερευνηθεί από διάφορες επιστήμες και την έχουν προσεγγίσει εννοιολογικά η λογοτεχνία η φιλοσοφία και η ποίηση. Συνδέεται άμεσα με την φροντίδα και περιλαμβάνει στον πυρήνα της βασικά συστατικά που δεν είναι άλλα από ένα σύνολο συναισθημάτων όπως: η ενσυναίσθηση, η καλοσύνη, η στοργή, η συμπόνια, η κατανόηση, η συγχώρεση και η φιλανθρωπία (Robbins 2016).

Σύμφωνα με τον **Field** (2016), η αγάπη είναι ένα συναίσθημα που ευδοκιμεί και διαχέεται ανάμεσα στους ανθρώπους και το οποίο εν δυνάμει αποτελεί το μέσο προς μια καλύτερη θεραπεία και φροντίδα. Η αγάπη είναι αποτελεσματική αλλά και αναγκαία σε όλες τις θεραπευτικές σχέσεις και όχι μόνο. Είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την επιβίωση, διότι περιλαμβάνει τόσο την αποδοχή της μοναδικότητας του κάθε ανθρώπου, τον σεβασμό, όσο και την προσοχή στην διαφορετικότητά του (Tasselli 2019). Θα μπορούσαμε λοιπόν να αντιληφθούμε την αγάπη ουσιαστικά σαν μια πνευματική δράση με προσανατολισμό τη θέληση να βλέπουμε ορατά και ξεκάθαρα.

Ο **Λεμπρόν** (2017), ισχυρίστηκε πως η αγάπη είναι ένα τόσο ισχυρό συναίσθημα που επιτρέπει να κοιτάζουμε πέρα από τον εαυτό μας και τους περιορισμούς των δικών μας εμπειριών αλλά και συμφερόντων.

Ο **Fromm**(1995), παρουσίασε την αγάπη ως δραστηριότητα που απαιτεί επίγνωση και εγρήγορση, σημαίνει να έχεις στοργική στάση απέναντι σε όλους, να μην περιορίζεται σε φιλικό και οικογενειακό επίπεδο αλλά να υπάρχει ζωντανή και στο επαγγελματικό περιβάλλον, βασιζόμενη πάντα στην ηθική και στην γενναιοδωρία των συναισθημάτων (Laredo 2020). Για αυτόν ακριβώς τον λόγο είναι καθοριστική η ύπαρξή της όταν επιθυμούμε να επιτύχουμε ολιστική θεραπεία και φροντίδα ως επαγγελματίες υγείας.

Ο κοινωνιολόγος **William J. Goode**, κατέστησε σαφές πως η αγάπη διαμορφώνει σε βάθος τη συναισθηματική σφαίρα των ανθρώπων και είναι αυτός ο καθοριστικός παράγοντας που έχει σημαντικό αντίκτυπο στην κοινωνική δομή, στην διαστρωμάτωση και στην δομική αναπαραγωγή της κοινωνίας.

Την ίδια περίοδο ο **Sorokin** ανέπτυξε μια συστηματική θεωρία για την αγάπη. Χαρακτηρίστηκε ως ενεργειακή δύναμη με λυτρωτικές δυνατότητες, όπου μέσω αυτής γίνεται αντιληπτή η αλτρουιστική ικανότητα των ανθρώπων να υπερβαίνουν το εγώ τους και έτσι να φροντίζουν με γενναιοδωρία και καλοσύνη. Ως αποτέλεσμα, η αγάπη δίνει νόημα στη ζωή, αποτελεί αληθινή γνώση και ιδανική θεραπεία (Rusu 2018)

Η ενσυναίσθηση από την άλλη πλευρά, αποτελεί μια θεμελιώδη ιδέα για τη δημιουργία θεραπευτικών σχέσεων και η βάση που οδηγεί σε ευνοϊκά αποτελέσματα για την υγεία.

Ο ρόλος της ενσυναίσθησης στη Νοσηλευτική, έχει υπάρξει αρκετές φορές αντικείμενο συζητήσεων, ωστόσο δεν έχει αποσαφηνιστεί η έννοιά της στη νοσηλευτική βιβλιογραφία για το λόγο αυτό συνήθως δανείζονται έννοιες από άλλους κλάδους όπως η ψυχολογία και η ψυχοθεραπεία (Anthony & Dan 2020). Ερευνητικά ευρήματα σε διάφορους τομείς όπως η νευροεπιστήμη και η φιλοσοφία καταλήγουν αναφορικά με την ενσυναίσθηση σε βασικά στοιχεία που την συνθέτουν και τα οποία ενοποιημένα είναι η κατανόηση, το συναίσθημα, το μοίρασμα και η συναισθηματική διαφοροποίηση του εαυτού μας από τον άλλον. Αυτά αποτελούν και το μοντέλο της ενσυναίσθησης. Σε ότι αφορά την κατανόηση των συναισθημάτων, μας επιτρέπει να γνωρίζουμε πώς νιώθει το άτομο απέναντί μας να το κατανοούμε και να αντιδράμε κατάλληλα. Το συναίσθημα τώρα, περιλαμβάνει την κατάλληλη συναισθηματική αντίδραση η οποία προέρχεται από διανοητική και συναισθηματική ευαισθησία. Η μοιρασιά ή αλλιώς κοινή χρήση, μέσω της οποίας ο παρατηρητής-φροντιστής αντιλαμβάνεται, συμπάσχει και μοιράζεται παρόμοιες ψυχικές καταστάσεις και τέλος η διαφοροποίηση, που είναι και το πιο σημαντικό στοιχείο ώστε να μην χαθεί η αναγνώριση ότι τα συναισθήματα που βιώνουμε ανήκουν αποκλειστικά στην

ενσυναίσθηση και δεν είναι δική μας εσωτερική πηγή συναισθημάτων (Hakansson & Meranius 2021). Ενσυναίσθηση λοιπόν σημαίνει, εγγύτητα και απόσταση, συναίσθημα και γνώση, σώμα και μυαλό.

Στην ακαδημαϊκή βιβλιογραφία και βάση των ορισμών της φιλοσοφίας, νοσηλευτικής και ηθικής ψυχολογίας για την ενσυναίσθηση, καταλήγουμε στο συμπέρασμα πως πρόκειται για μια επίσης πολυδιάστατη έννοια η οποία όμως περιλαμβάνει τρεις βασικές κοινές συνιστώσες: α) η ενσυναίσθηση ως ικανότητα ή πράξη, η οποία χωρίζεται σε συναισθηματική, γνωστική και αντιληπτική ικανότητα. β) η ενσυναίσθηση ως εμπειρία, όπου και αυτή μπορεί να βασίζεται στην γνώση μιας και έχουμε επίγνωση των εμπειριών του άλλου, αλλά ταυτόχρονα λειτουργεί και ως ανταπόκριση στην συναισθηματική του κατάσταση και τέλος γ) η ενσυναίσθηση ως έκφραση ή επικοινωνία. Εδώ υπάρχει γνωστική και συναισθηματική έκφραση κατά την οποία υφίσταται μια εσωτερική απάντηση μέσα στον εαυτό μας βασισμένη όμως στην εμπειρία του άλλου (Dijke et al 2020).

Σε ότι αφορά στη νοσηλευτική φροντίδα, η ενσυναίσθηση είναι άρρηκτα συνδεδεμένη και συμβάλλει καθοριστικά στην παροχή υψηλής ποιότητας φροντίδα. Αποτελεί σημαντικός κλινικός δείκτης που οδηγεί σε μια ομαλή διαδοχική ανάπτυξη και σε βελτιωμένα κλινικά αποτελέσματα. Οι **Reynolds and Scott(2000)**, ανέφεραν χαρακτηριστικά πως η ενσυναίσθηση σίγουρα μπορεί να είναι καθοριστική ακόμη και στην ανακούφιση του πόνου, στην βελτίωση του παλμού, στη μείωση του άγχους αλλά και στην μείωση της εχθρότητας που πιθανώς να νιώθει ο ασθενής, ιδιαίτερα ο καρκινοπαθής.

Αντίστοιχα ο **Norman (1996)**, θεωρούσε πως η ενσυναίσθηση είναι ευεργετική στην παροχή φροντίδας ακόμη και σε ηλικιωμένους με ψυχικά προβλήματα. Αυτό συμβαίνει διότι εκφράζεται μέσω της ενσυναίσθησης η κατανόηση για το τί βιώνει ο ασθενής και ταυτόχρονα ευθυγραμμίζεται και ο ίδιος ο φροντιστής με τον πάσχοντα (Wu 2021). Έτσι δημιουργείται ένα περιβάλλον φροντίδας εποικοδομητικό και για τις δύο πλευρές.

Νοσηλευτική ενσυναίσθηση τώρα, θεωρείται η ικανότητα των Νοσηλευτών να κατανοούν τα συναισθήματα, τις εμπειρίες αλλά και την ψυχοκοινωνική κατάσταση των ασθενών τους. Είναι καθοριστική, γιατί παίζει σημαντικότερο ρόλο στην δημιουργία θετικής σχέσης ανάμεσα στον Νοσηλευτή και τον ασθενή, αλλά και στην ενίσχυση αυτής της σχέσης (Wu 2019).

Ειδικότερα στην ψυχική υγεία τα άτομα εκτιμούν ιδιαίτερα την προσπάθεια των επαγγελματιών υγείας και ειδικότερα των νοσηλευτών να κατανοούν την κατάσταση που οι

ίδιοι βιώνουν. Συνεπώς, η ενσυναίσθηση σε αυτού του είδους την θεραπευτική σχέση είναι βασικό εργαλείο τόσο στην αρχική διαδικασία ανάπτυξης μιας θεραπευτικής σχέσης, όσο και κατά την διάρκεια της εξέλιξης αυτής. Οι ψυχικά ασθενείς που αντιλαμβάνονται την ύπαρξη της ενσυναίσθησης στη θεραπευτική σχέση δεν υιοθετούν αρνητικές και επιθετικές στάσεις, γεγονός που είναι πολύ χρήσιμο στο πλαίσιο μιας θεραπευτικής σχέσης (Moreno- Royato & Rodriguez- Nogueira 2021).

Βασικά χαρακτηριστικά ιατρονοσηλευτικού προσωπικού με αναπτυγμένη ενσυναίσθηση είναι η φροντίδα, η υποστήριξη, η συμπόνια και η αγάπη τα οποία ως «εργαλεία» στην κλινική φροντίδα μπορούν να μεταμορφώσουν στο βέλτιστο την υγειονομική περίθαλψη σε συνδυασμό πάντα με τις ηθικές επιταγές που περιλαμβάνουν τον σεβασμό των επιθυμιών των ασθενών και την συμπεριφορά σε αυτούς σαν να είναι μέλος του οικογενειακού περιβάλλοντος πάντα όμως με βασική αρχή την αναγνώριση των ορίων ζωής (Sams et al 2021).

3.2 ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Για την εύρεση αποδείξεων στην κλινική ερώτηση PICO πραγματοποιήθηκε συστηματική ανασκόπηση της διεθνούς βιβλιογραφίας και χρησιμοποιήθηκαν οι μηχανές αναζήτησης Google scholar, Pubmed και Sci-hub. Με βάση τις λέξεις κλειδιά και συνώνυμες αυτών που προέκυψαν και μεταφράστηκαν στα αγγλικά ξεκίνησε η ηλεκτρονική αναζήτηση. Λέξεις κλειδιά που χρησιμοποιήθηκαν σε συνδυασμούς κατά την αναζήτηση ήταν αγάπη (love), φροντίδα (care or healthcare), ηθική (ethics), νοσηλευτική (nursing), ενσυναίσθηση (empathy), ασθενείς (patients). Χρήσιμοι ήταν και οι συντελεστές Boolean που χρησιμοποιήθηκαν «AND» και «OR» καθώς έκαναν πιο συγκεκριμένη την αναζήτηση όταν ήταν αναγκαίο. Η αναζήτηση επικεντρώθηκε κυρίως σε επιστημονικά άρθρα, ανασκοπήσεις και μελέτες δημοσιευμένα την τελευταία δεκαετία. Τα ανακτηθέντα άρθρα ήταν πάρα πολλά για αυτό και τέθηκαν κριτήρια αποδοχής και αποκλεισμού ώστε να απαντηθεί στο μέγιστο η ερώτηση PICO. Αρχικά η γλώσσα δημοσίευσης των άρθρων όπου χρησιμοποιήθηκαν ήταν η αγγλική γλώσσα και απαραίτητο κριτήριο να είναι δημοσιευμένα σε εγκεκριμένα διεθνή περιοδικά με υψηλό impact factor. Επιπρόσθετα, άλλα κριτήρια αποδοχής και αποκλεισμού που συνετέλεσαν στην επιλογή άρθρων υπήρξε η πληθυσμιακή ομάδα, όπου μας ενδιέφερε να είναι επαγγελματίες υγείας που απαρτίζουν την διεπιστημονική ομάδα και κυρίως νοσηλευτές. Ως προς την παρέμβαση, εντοπίστηκαν τα άρθρα που αναφερόταν κυρίως στην αγάπη, ενσυναίσθηση ως προς την φροντίδα και όχι σε άλλου είδους παρεμβάσεις. Τα εξαγόμενα αποτελέσματα και συμπεράσματα των επιλεγμένων μελετών εστιαζόταν βασικά στην επίτευξη υψηλής ποιότητας φροντίδας και στη δημιουργία μιας τέτοιας θεραπευτικής σχέσης που είχε θετικό αντίκτυπο τόσο στον ασθενή αλλά και στον φροντιστή (πίνακας 1).

Πίνακας 1. Ανάλυση PICO

ΣΤΟΙΧΕΙΑ PICO	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΠΟΔΟΧΗΣ	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ
ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ (P)	Διεπιστημονικές ομάδες- ομάδες φροντίδας ασθενών- ομάδες υγειονομικής περίθαλψης.	Άλλες ομάδες.
ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ (I)	Αγάπη, ενσυναίσθηση ως εργαλεία στην φροντίδα.	Πρωτόκολλα θεραπείας
ΣΕ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΜΕ(C)	Ομάδες υγειονομικής περίθαλψης που δεν επικεντρώνονται στην αγάπη και ενσυναίσθηση.	Άλλες ομάδες που δεν απασχολούνται στον τομέα της υγείας.
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ(O)	Υψηλής ποιότητας φροντίδα-θετικό αντίκτυπο στους ασθενείς.	Αποτελέσματα που αφορούν σε συγγενείς.

3.3 ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Από την παραπάνω ηλεκτρονική αναζήτηση βάση των αποτελεσμάτων, επιλέχθηκαν άρθρα που θεωρούνται πως αποτελούν τις καλύτερες δυνατές αποδείξεις. Έγινε κριτική ανάλυση των άρθρων, μέσω ενός πλαισίου ώστε να γίνει αφενός αξιολόγηση και εκτίμηση των αποδείξεων που προκύπτουν και αφετέρου να μπορούμε να εκτιμήσουμε την ποιότητα των ερευνητικών άρθρων και κατά πόσο θα είναι χρήσιμα στη δική μας εργασία (Holland&Rees 2010).

Το πλαίσιο αυτό αφορούσε αρχικά στην επιστημονική δομή του άρθρου, ξεκινώντας από τον τίτλο και την περίληψή του ώστε να αναγνωρίσουμε την λογική δράσης και την συνάφεια αναφορικά με το κυρίως θέμα μελέτης. Οι λέξεις κλειδιά αντιπροσώπευαν το περιεχόμενο της μελέτης και οι συγγραφείς ήταν κατάλληλοι για την διεξαγωγή της εκάστοτε έρευνας. Εν συνεχεία δόθηκε βάση αφενός στην εισαγωγή, στον σκοπό και στην μεθοδολογία αλλά και στα εξαγόμενα αποτελέσματα και συμπεράσματα των άρθρων αξιολογήθηκαν τα δυνατά και αδύναμα στοιχεία τους ώστε διαπιστωθεί η σχετικότητα με το θέμα της δικής μας ποσοτικής έρευνας που αφορά στην αγάπη και ενσυναίσθηση ως εργαλεία στην επαγγελματική φροντίδα.

3.4 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΟ

Κατά την βιβλιογραφική ανασκόπηση διαπιστώθηκε πως αν και οι έννοιες της αγάπης και ενσυναίσθησης έχουν απασχολήσει και διερευνηθεί ξεχωριστά η κάθε μία με ποιοτικές και ποσοτικές μελέτες, δεν έχει γίνει έως σήμερα έρευνα που να συνδέει τις δύο αυτές μαζί σε συνάρτηση με την φροντίδα. Έτσι λοιπόν θα ήταν ενδιαφέρουσα η ανακάλυψη της διασύνδεσής τους και τα αποτελέσματα που επιφέρει η συνύπαρξή τους στη θεραπευτική σχέση και φροντίδα με αντίκτυπο τον ασθενή. Αυτό υπήρξε και το έναυσμα για τον σχεδιασμό της δικής μου ποσοτικής έρευνας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

4.1 ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ.

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Σε αυτό το σημείο είναι σημαντικό να κατανοήσουμε, πως για τον σχεδιασμό οποιασδήποτε έρευνας είναι απαραίτητο να καθοριστεί από τον ερευνητή το αντιληπτικό πρόγραμμα πάνω στο οποίο θα στηριχτεί και το οποίο υποδηλώνει την άποψη του ερευνητή αναφορικά με την πραγματικότητα, την αλήθεια και την γνώση (Μαντζούκας 2003). Μέρος αυτού του πλαισίου είναι η επιστημολογία και οντολογία.

Η Επιστημολογία περιλαμβάνει τις πεποιθήσεις που αφορούν στη θεωρία, στη φύση και στις μορφές της γνώσης. Σκοπός της αποτελεί η νέα επιστημονική γνώση. Περιγράφει και εξετάζει μορφές αλήθειας που είναι γνωστές αλλά και τη σχέση του ερευνητή με το αντικείμενο που μελετάται. Η επιστημολογία θέτει ουσιαστικά τα εξής ερωτήματα: ποια είναι η φύση της σχέσης ανάμεσα στον ερευνητή και στο τί μπορεί να γίνει κατανοητό Επιπρόσθετα, δηλώνει πώς η γνώση μπορεί να δημιουργηθεί, να αποκτηθεί και να κοινοποιηθεί. Η οντολογία είναι η μελέτη της ύπαρξης, περιλαμβάνει αντιλήψεις για την μορφή της φύσης της πραγματικότητας, με το τί αποτελεί πραγματικότητα, με άλλα λόγια τί είναι.(Scotland 2012), (Hothersall 2019).

Οι θεωρητικές επιστημολογικές θέσεις είναι τέσσερις: η θετικιστική, μετα-θετικιστική, η σχετιστική-ερμηνευτική και η κριτική- συμμετοχική επιστημολογία. Πάνω σε αυτές τις θέσεις βασίζεται ο εκάστοτε ερευνητής και διαμορφώνεται ένα οριοθετημένο πλαίσιο βάση του οποίου θα στηριχτεί και θα διεξαχθεί η έρευνα (Mukhles & Ababneh 2020). Πιο αναλυτικά, **η θετικιστική επιστημολογία** βασίζεται στην υπόθεση ότι υπάρχει αδιαμφισβήτητη πραγματικότητα και μια αντικειμενική κοινωνική αλήθεια η οποία μπορεί να αναγνωριστεί και να μετρηθεί αλλά είναι ανεξάρτητη από την εμπλοκή των ατόμων σε αυτή διότι ο ερευνητής και το αντικείμενο μελέτης αποτελούν ανεξάρτητες οντότητες. Έτσι η γνώση αναπτύσσεται αντικειμενικά δίχως να επηρεάζεται από τις αξίες του ερευνητή ή των συμμετεχόντων. Σκοπός της είναι η επιβεβαίωση της υπάρχουσας αλήθειας (Park et al 2020), (Michele 2019). **Η μεταθετικιστική**, έχει κοινά σημεία με την προηγούμενη επιστημολογία καθώς δέχεται πως υπάρχει η πραγματικότητα, αντικατοπτρίζει όμως μια εξελικτική διαδικασία που οδηγεί σε εκτίμηση της αλήθειας διότι η απόλυτη αλήθεια δεν μπορεί να

κατανοηθεί πλήρως. Στόχος της είναι να αναπτυχθεί μια νέα θεωρία στηριζόμενη τόσο σε θεωρητική όσο και σε εμπειρική σκέψη (Kelly et al 2018).

Η σχετικιστική-ερμηνευτική επιστημολογία υποστηρίζει πως υπάρχει σαφέστατα μια εξωτερική πραγματικότητα η οποία όμως δεν είναι αντικειμενική αλλά μια κοινωνικά και πνευματικά δομημένη πραγματικότητα η οποία απορρέει από βιώματα. Η γνώση που προκύπτει είναι αποτέλεσμα της διερεύνησης πολιτισμικών και ιδεολογικών πεποιθήσεων. Υπάρχει λοιπόν μια αλληλοεπίδραση κατά την οποία τα εξαγόμενα αποτελέσματα θεωρούνται περισσότερο ως κατανοήσεις παρά ως νόμοι. Οι ερμηνευτές θέτουν ερωτήματα, ερμηνεύουν και αναλύουν αντιλήψεις περισσότερο ή λιγότερο επεξεργασμένες (Mc Chesney & Albridge 2019).

Η κριτική-συμμετοχική επιστημολογία, υπερασπίζει ότι η κάθε γνώση είναι υποκειμενική. Διαμορφώνεται ύστερα από αλληλεπίδραση κοινωνικών, ιστορικών παραγόντων, καθώς και από κοινωνικοπολιτικές, οικονομικές και πολιτιστικές αξίες. Ο στόχος της διαφοροποιείται από τις άλλες επιστημολογίες μιας και στοχεύει στην αφύπνιση των ανθρώπων προς μια γνώση που θα τους απελευθερώσει από την κατευθυνόμενη και παραποιημένη πραγματικότητα. Στην κριτική επιστημολογία αποκαλύπτονται κρυφές δυνατότητες και αναπτύσσονται αμφισβητήσεις. Εδώ ο ερευνητής κατέχει πολύ πιο ενεργό ρόλο (Stawecki 2017).

Αναλύοντας τις επιστημολογικές θέσεις, στην παρούσα ποσοτική έρευνα χρησιμοποιήθηκε η Θετικιστική επιστημολογία. Πιο συγκεκριμένα, στη μελέτη διερευνήθηκε και αποδείχθηκε μια αντικειμενική αλήθεια σε ότι αφορά την ύπαρξη της αγάπης και ενσυναίσθησης στην κλινική φροντίδα, πώς αυτές οι έννοιες διαχέονται στον ασθενή καθώς και τον θετικό αντίκτυπο που αποφέρουν στη θεραπευτική σχέση, ενισχύοντας την με αποτέλεσμα την υψηλής ποιότητας φροντίδα. Εν κατακλείδι αναδείχθηκε και η χρησιμότητά τους ως «εργαλεία» στο κλινικό περιβάλλον. Βάση της θετικιστικής επιστημολογίας απαντήθηκε καταλληλότερα η ερευνητική μου ερώτηση.

4.2 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Απαραίτητη σε οποιαδήποτε έρευνα είναι η εύρεση της κατάλληλης μεθοδολογίας. Η μεθοδολογία, είναι ένα θεωρητικό πλαίσιο βάσει του οποίου διαμορφώνεται η διεξαγωγή της έρευνας. Στηρίζεται σε συγκεκριμένη επιστημολογία- οντολογία και είναι αυτή που ουσιαστικά καθορίζει τις διαδικασίες, τεχνικές και τα εργαλεία που θα εφαρμοσθούν στην εκάστοτε έρευνα(Gonot-Shourpinsky & Garip 2019).

Σε ότι αφορά στην ποσοτική έρευνα, επιστημολογικά υπάρχει μια πραγματικότητα ανεξάρτητη και μετρά στατιστικά αυτό που υποθέτει χωρίς να εμπλέκεται ο ερευνητής, οπότε διασφαλίζεται η αντικειμενικότητα. Απαντά στο πόσο καθώς τα δεδομένα έχουν μια αριθμητική αντιπροσωπευτικότητα και η ανάλυση και επεξήγησή τους στηρίζεται σε λογισμικά στατιστικής (Yilmaz 2013).

Υπάρχουν διάφορες προσεγγίσεις αναφορικά με τη μεθοδολογία στην ποσοτική έρευνα. Αυτές είναι **η περιγραφική** η οποία βασίζεται στον τρόπο παρατήρησης μιας κατάστασης της υπόθεσης που ερευνάται, **η πειραματική** όπου ερευνά με επιστημονική προσέγγιση και περιλαμβάνει τη μέτρηση και διερεύνηση των αποτελεσμάτων μιας ομάδας μελέτης με πολλές μεταβλητές. Στην πειραματική ο ερευνητής μπορεί να ελέγχει τις συνθήκες. Αντίθετα στη **μη-πειραματική**, δεν υφίσταται παραποίηση ή χειραγώγηση από την πλευρά του ερευνητή. **Η συσχετιστική** μεθοδολογία, χρησιμοποιείται στις κοινωνικές επιστήμες και παρέχει τη δυνατότητα εξέτασης της αλληλεπίδρασης μεταξύ ανεξάρτητων μεταβλητών παράλληλα όμως εξετάζει και την επιρροή στις εξαρτημένες μεταβλητές (Abood & Atalwany 2021). Τέλος **τα ερωτηματολόγια**, που είναι ευρέως διαδεδομένα στην ποσοτική κοινωνική έρευνα και τα οποία αποτελούν ενδεδειγμένα εργαλεία για αποτελεσματική συλλογή έγκυρων ερευνητικών δεδομένων. Τα ερωτηματολόγια είναι έγγραφα κατάλληλα σχεδιασμένα και δομημένα κατά τέτοιο τρόπο ώστε να αντλούν πληροφορίες προς ανάλυση. Περιλαμβάνουν συνήθως ερωτήσεις κλειστού τύπου που αναλύονται πιο εύκολα, επομένως εξυπηρετούν τη στατιστική ανάλυση, αλλά και ανοιχτού τύπου που συμπληρώνουν οι ερωτηθέντες δικές τους απαντήσεις δίχως να δίνονται επιλογές (Chu & Ke 2017). Ο ερευνητής λοιπόν ανάλογα επιλέγει τη μεθοδολογία που εξυπηρετεί καλύτερα την έρευνά του. Στην παρούσα ποσοτική έρευνα, θα χρησιμοποιηθούν τα ερωτηματολόγια ως κατάλληλη μεθοδολογία, με σύντομες ερωτήσεις κυρίως κλειστού τύπου και συναφείς μεταξύ τους. Είναι σταθμισμένα και αποτελούν την καλύτερη επιλογή ώστε τα εξαγόμενα αποτελέσματα

αναφορικά με την αγάπη και ενσυναίσθηση αφενός να απαντούν την αρχική ερώτηση PICO και αφετέρου να δώσουν έγκυρα ερευνητικά δεδομένα.

4.3 ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΠΤΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ

Προκειμένου να απαντηθούν τα ερευνητικά ερωτήματα σε οποιαδήποτε έρευνα, ο ερευνητής θα πρέπει να συλλέξει δεδομένα. Επομένως, υπάρχει ανάγκη επιλογής δείγματος. Υπάρχουν διαφορετικοί τύποι τεχνικών δειγματοληψίας, ο ερευνητής πρέπει να κατανοήσει τις διαφορές για να επιλέξει την κατάλληλη μέθοδο δειγματοληψίας για την έρευνα του. Τα στάδια για την επιλογή δείγματος είναι α) ο καθορισμός του πληθυσμού, β) το πλαίσιο δειγματοληψίας όπου θα πρέπει να είναι αντιπροσωπευτικό και γ) η επιλογή δειγματοληπτικής τεχνικής. Στην βιβλιογραφία υπάρχουν δύο είδη μεθόδων, η δειγματοληψία πιθανοτήτων ή τυχαία δειγματοληψία και η μη πιθανοτήτων ή μη τυχαία δειγματοληψία οι οποίες περιλαμβάνουν αντίστοιχα διαφορετικές τεχνικές. Η πιθανοτική μέθοδος αποτελείται κυρίως από την απλή-τυχαία δειγματοληψία και τη συστηματική. Η μη πιθανοτική ή μη τυχαία δειγματοληψία περιλαμβάνει την τεχνική χιονοστιβάδας και την σκόπιμη ή κατά κρίση τεχνική δειγματοληψίας (Taherdoost 2016). Οι προαναφερθείσες τεχνικές θα αναλυθούν παρακάτω ώστε να επιλεγεί η κατάλληλη στην δική μου ποσοτική μελέτη.

ΑΠΛΗ - ΤΥΧΑΙΑ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ

Στην απλή τυχαία δειγματοληψία ο ερευνητής επιλέγει ένα τυχαίο αριθμό ανθρώπων οπότε ο πληθυσμός έχει ίσες πιθανότητες να επιλεγεί. Για τον λόγο αυτό, η τυχαία δειγματοληψία θεωρείται μια εύκολη διαδικασία να ακολουθηθεί αλλά ταυτόχρονα δίκαιη και αντικειμενική. Δεν υπάρχει παρέμβαση από την πλευρά του ερευνητή αλλά ως μειονέκτημά της θεωρείται η απαραίτητη γνώση στατιστικής ανάλυσης (Berndt 2020).

ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ

Μια αρκετά διαδεδομένη, κυρίως για την πρακτικότητά της μέθοδο, που περιλαμβάνει ένα συστηματικό δείγμα με τυχαία όμως αφετηρία. Στην συστηματική δειγματοληψία, σε αντίθεση με την απλή τυχαία, το δείγμα είναι εφικτό να ληφθεί πιο εύκολα και να είναι και πιο ακριβές. Επιπρόσθετα, τα θέματα που ενδεχομένως προκύψουν ως προς την ταξινόμηση των στοιχείων μπορούν να αντιμετωπιστούν ευκολότερα. Ωστόσο απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή ως προς το πλαίσιο δειγματοληψίας καθώς η διάταξη των στοιχείων μπορεί εν τέλει να επηρεάσει το δείγμα μεροληπτικά (Mostafa & Ahmad 2017).

ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ ΧΙΟΝΟΣΤΙΒΑΔΑΣ

Στη δειγματοληψία χιονοστιβάδας επιλέγονται αρχικά οι συμμετέχοντες, οι οποίοι με την σειρά τους προτείνουν άλλα άτομα με παρόμοια κριτήρια όπου είναι πρόθυμοι να συμμετάσχουν στην έρευνα. Χρησιμοποιώντας αυτή τη δειγματοληπτική τεχνική, μπορούν να αξιοποιηθούν τα κοινωνικά δίκτυα και είναι η κατάλληλη μέθοδος μέσω της οποίας συλλέγονται πληροφορίες από συγκεκριμένες ομάδες ανθρώπων που δεν είναι εύκολα προσβάσιμες (ευαίσθητος πληθυσμός). Γίνεται μια σκόπιμη λοιπόν δειγματοληψία που όμως είναι δύσκολο να εφαρμοστεί σε πολύ μεγάλο σε αριθμό πληθυσμό και πολλές φορές οδηγεί σε αμφισβητήσεις αναφορικά με την αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος (Naderifar et al 2017), (Acharya et al 2013).

ΣΚΟΠΙΜΗ Ή ΚΑΤΑ ΚΡΙΣΗ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ

Ο σχεδιασμός αυτής της δειγματοληψίας στηρίζεται στην κρίση του ερευνητή. Αυτό σημαίνει πως ο ερευνητής διαλέγει σκόπιμα εκείνο το δείγμα του πληθυσμού που είναι πιο πιθανό να αποδώσει κατάλληλα, άρα αυτόματα θα του αποφέρει και την ιδανικότερη συλλογή δεδομένων προς έρευνα. Η επιλογή βασίζεται σε διάφορες μεταβλητές όπως η ηλικία, το φύλο και η κοινωνική κατάσταση των ερωτηθέντων. Η σκόπιμη δειγματοληψία είναι μέθοδος χωρίς πιθανότητες και η καλύτερη τεχνική ως προς την αντιστοίχιση του δείγματος με την εκπλήρωση του στόχου και των σκοπών της έρευνας. Ενσωματώνεται σε μεγάλη γκάμα πλαισίων ανάλογα με το πώς σχεδιάζεται η μελέτη. Μειονέκτημά της αποτελεί το γεγονός ότι λόγω της υποκειμενικής κρίσης, ο ερευνητής μπορεί να είναι επιρρεπής και να αυξηθεί η μεροληψία στην επιλογή του δείγματος, άρα να αμφισβητηθεί και το αποτέλεσμα (Campbell et al 2020), (Etkan & Bala 2017), (Etkan & Babatope 2019).

Στην παρούσα ποσοτική έρευνα θα χρησιμοποιηθεί η μέθοδος χωρίς πιθανότητες και η σκόπιμη ή κατά κρίση δειγματοληπτική τεχνική. Η τεχνική αυτή εξυπηρετεί καλύτερα διότι μας δίνει την επιλογή να επιλέξουμε τους ερωτηθέντες όπως και έγινε, βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων. Άτομα ενήλικα και επαγγελματίες υγείας. Με τη βοήθεια της σκόπιμης δειγματοληπτικής τεχνικής θα συλλεχθούν δεδομένα όπου αφενός θα εκπληρώσουν τους σκοπούς της έρευνας και αφετέρου θα απαντηθεί η αρχική ερευνητική ερώτηση.

4.4 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΠΟΔΟΧΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

Τα κύρια κριτήρια αποδοχής των συμμετεχόντων ήταν:

α) άτομα ενήλικα, β) να είναι επαγγελματίες υγείας (π.χ. νοσηλεύτης, γιατρός, ψυχολόγος, κοινωνικός λειτουργός, φυσικοθεραπευτής, εργοθεραπευτής κ.α), γ) να ασκούν το επάγγελμα ή να έχουν δουλέψει κάποιο χρονικό διάστημα.

Τα κριτήρια αποκλεισμού του δείγματος ήταν:

α) άτομα κάτω των 18 ετών, β) μη επαγγελματίες υγείας.

4.5 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

Δόθηκαν σε άτομα ενήλικα, τα ερωτηματολόγια της μελέτης ώστε να συμπληρωθούν. Από το συνολικό πληθυσμό, το δείγμα αποτέλεσαν 101 επαγγελματίες υγείας όλων των ειδικοτήτων. Οι συμμετέχοντες, ενημερώθηκαν για το σκοπό της μελέτης, το απόρρητο και διαβεβαιώθηκαν για την τήρηση της ανωνυμίας στη διαδικασία.

4.6 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ

Η μελέτη διεξήχθη σε κλινικές του Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου Ιωαννίνων, σε κέντρα υγείας καθώς επίσης και σε διάφορες δομές εκτός νοσοκομείου όπως σε κέντρα ψυχικής υγείας και στο ΚΕΘΕΑ.

4.7 ΜΕΘΟΔΟΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Οι μέθοδοι συλλογής δεδομένων είναι σημαντικές τεχνικές που εξυπηρετούν τη διερεύνηση αλλά και την αξιολόγηση των πληροφοριών μιας έρευνας. Η έρευνα από μόνη της απαιτεί πολλά δεδομένα, εργαλεία ή τεχνικές συλλογής δεδομένων. Τα εργαλεία μπορεί να διαφοροποιούνται ως προς τον σχεδιασμό ή την πολυπλοκότητά τους. Κάθε εργαλείο είναι κατάλληλο για συγκεκριμένη συλλογή πληροφοριών και ανάλογα με τις ανάγκες της έρευνας μπορούν να χρησιμοποιηθούν και παραπάνω από ένα (Pandey & Pandey 2021).

Στην ποσοτική μελέτη που ακολουθεί χρησιμοποιήθηκαν ποσοτικά εργαλεία τα οποία θα βοηθήσουν στη συλλογή και αμέσως μετά στην αξιολόγηση των πληροφοριών αναφορικά με τις επιδράσεις της αγάπης και ενσυναίσθησης στην φροντίδα.

A) Ερωτηματολόγιο κοινωνικο-δημογραφικών στοιχείων.

Το ερωτηματολόγιο κοινωνικο-δημογραφικών στοιχείων αφορά σε πληροφορίες που έχουν να κάνουν με την ηλικία, το επάγγελμα, την οικογενειακή κατάσταση και την εκπαίδευση των ερωτηθέντων.

B) Κλίμακα της αγάπης Santa Clara (Santa Clara Brief Compassion Scale)

Ως το κατάλληλο μεθοδολογικό εργαλείο για τη διερεύνηση της αγάπης θα χρησιμοποιηθεί η Κλίμακα αγάπης της Santa Clara (Plante & Mejia, 2016). Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 5 ερωτήσεις τύπου Likert. Η δοκιμασία της κλίμακας τόσο σε γενικό πληθυσμό όσο και σε κλινικά δείγματα έδειξε καλή εσωτερική συνέπεια, καλή αξιοπιστία ελέγχου και επανελέγχου. Το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα μελέτη έχει μεταφραστεί στα ελληνικά και σταθμιστεί από τους Gouna et al. (2021).

4.8 ΗΘΙΚΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Το πιο σημαντικό και ζωτικό σημείο μιας μελέτης θεωρείται η ηθική η οποία θα πρέπει να είναι παρούσα σε όλα τα στάδια της έρευνας από την αρχή έως το τέλος. Ηθικά ζητήματα προκύπτουν σε κάθε είδους έρευνα ποσοτική ή ποιοτική και αφορούν σε αρχές ανθρώπινης συμπεριφοράς που οποιοσδήποτε ερευνητής οφείλει να διασφαλίσει. Η ηθική είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την δεοντολογία και ο ερευνητικός σχεδιασμός θα πρέπει πάντα να στηρίζεται πάνω σε αυτές τις δύο έννοιες. Αρχικά λοιπόν, θα πρέπει να υπάρχει ενήμερη συγκατάθεση των συμμετεχόντων. Να δίνονται όλες οι απαραίτητες πληροφορίες για την διεξαγωγή της έρευνας που αφορούν στους στόχους, στον ρόλο του ερευνητή, στα οφέλη της έρευνας, στα πιθανά ρίσκα και φυσικά στα δικαιώματα των ερωτηθέντων. Ο κάθε συμμετέχοντας υπογράφει την συναίνεση αφού ενημερωθεί για το δικαίωμά του να αποχωρήσει οποιαδήποτε στιγμή. Εν κατακλείδι, η διασφάλιση της ανωνυμίας και η εγγύηση της εμπιστευτικότητας των ερωτηθέντων και των δεδομένων τους, αποτελεί βασικότατη υποχρέωση του εκάστοτε ερευνητή (Oermann et al 2021), (Doody & Noonan 2016). Η ηθική αποτελεί την αρχική βάση πάνω στην οποία θα στηριχτεί όλο το αντιληπτικό περίγραμμα της μελέτης.

Στην παρούσα ποσοτική μελέτη, με γνώμονα όλα τα παραπάνω, οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν προφορικά για το σκοπό της μελέτης, για τα δικαιώματά τους, διαβεβαιώθηκαν για το απόρρητο και την ανωνυμία της διαδικασίας και δεν υπήρξε κάποια χρηματική αμοιβή. Ολόκληρη η διαδικασία διεκπεραιώθηκε προσωπικά, με αποτέλεσμα να εκμηδενιστούν οι πιθανότητες για διαρροή οποιασδήποτε πληροφορίας και να διασφαλιστεί το πλαίσιο εμπιστοσύνης μεταξύ του ερευνητή και των συμμετεχόντων. Τέλος, οι συμμετέχοντες έχουν πρόσβαση στα αποτελέσματα της έρευνας, τα οποία μπορούν και να αναζητήσουν τόσο από τους ερευνητή όσο και από την επιστημονική κοινότητα.

4.9 ΜΕΘΟΔΟΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Η ποσοτική έρευνα στηρίχθηκε στη διανομή ερωτηματολογίων και στην στατιστική ανάλυση και επεξήγηση των αποτελεσμάτων, με τη βοήθεια του SPSS. Πιο συγκεκριμένα, 100 συμμετέχοντες, επαγγελματίες υγείας διαφόρων ειδικοτήτων, εργαζόμενοι σε διάφορες δομές υγείας, συμπλήρωσαν χειρόγραφα δομημένα ερωτηματολόγια. Μετά την ολοκλήρωση της συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων, ακολούθησε η διαδικασία αξιολόγησης των ερωτηματολογίων. Χρησιμοποιώντας το SPSS, καταγράφηκαν και αποτυπώθηκαν τα αποτελέσματα των εργαλείων που έλαβαν χώρα για τον κάθε συμμετέχοντα, σε πίνακες στατιστικής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

5.1 ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Πίνακας 1 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας του φύλου

		N	%
Φύλο	Ανδρας	26	25.7%
	Γυναίκα	75	74.3%
	Σύνολο	101	100.0%

Από τον παραπάνω πίνακα, προκύπτει πως το συνολικό δείγμα της έρευνας αποτελούνταν από 101 ανθρώπους. Από αυτούς, οι 75 (74.3%) ήταν γυναίκες και 26 (25.7%) ήταν άντρες.

Πίνακας 2 Μέση Τιμή και Τυπική Απόκλιση της Ηλικίας

	M.T.	T.A.
Ηλικία	39.7	11

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, φαίνεται πως η μέση ηλικία του δείγματος ανέρχεται στα 39.7 έτη με τυπική απόκλιση 11.

Πίνακας 3 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας της Οικογενειακής Κατάστασης και της Ύπαρξης Αδελφών

		N	%
Έχετε αδέρφια;	Ναι	94	93.1%
	Όχι	7	6.9%
	Σύνολο	101	100.0%
Οικογενειακή Κατάσταση	Άγαμος/η	38	37.6%
	Έγγαμος/η	59	58.4%
	Διαζευγμένος/η	4	4.0%
	Σύνολο	101	100.0%

Στην ερώτηση «Έχετε αδέρφια;», 94 (93.1%) άτομα απάντησαν θετικά ενώ 7 (6.9%) άτομα απάντησαν αρνητικά. Αναφορικά με την οικογενειακή κατάσταση, προκύπτει ότι 59 (58.4%) άτομα είναι έγγαμα, 38 (37.6%) άγαμα και μόλις 4 (4.0%) είναι διαζευγμένα.

Πίνακας 4 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας του Επαγγέλματος

		N	%
Εργάζεστε ως Νοσηλεύτης;	Υπεύθυνος Νοσηλεύτης	2	5.0%
	Νοσηλεύτης ΠΕ	9	22.5%
	Νοσηλεύτης ΤΕ	16	40.0%
	Νοσηλεύτης ΔΕ	13	32.5%
	Σύνολο	40	100.0%
Εργάζεστε ως Επαγγελματίας;	Ιατρός	14	23.0%
	Ψυχολόγος	9	14.8%
	Κοινωνικός Λειτουργός	7	11.5%
	Φυσικοθεραπευτής	5	8.2%
	Άλλο	26	42.5%
	Σύνολο	61	100.0%

Όπως φαίνεται από τον παραπάνω πίνακα, 40 άτομα εργάζονται ως «Νοσηλευτές» και 61 άτομα ως «Επαγγελματίες». Από τους 40 νοσηλευτές, οι 16 (40.0%) είναι «Νοσηλευτές ΓΕ», ενώ μόλις 2 (5.0%) δηλώνουν πως έχουν θέση «Υπεύθυνου Νοσηλευτή». Από τους 61 άλλους επαγγελματίες στον χώρο της υγείας, 14 (23.0%) είναι «Ιατροί», ενώ 26 (42.5%) δηλώνουν κάποια άλλη ειδικότητα.

Πίνακας 5 Κατανομή Συχνότητας και Σχετική Συχνότητα του είδους των Βαρδιών

		N	%
Οι βάρδιες σας είναι	Ημερήσιες	56	55.4%
	Νυχτερινές	2	2.0%
	Εναλλασσόμενες	43	42.6%
Σύνολο		101	100.0%

Από τον παραπάνω πίνακα, έπεται πως 56 (55.4%) εργαζόμενοι εργάζονται ημερήσιες βάρδιες, 43 (42.6%) εναλλασσόμενες, ενώ μόλις 2 (2.0%) άτομα από τα 101 του δείγματος, δουλεύουν στην νυχτερινή βάρδια.

Πίνακας 6 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας του Τμήματος Εργασίας

		N	%
Τμήμα που εργάζεστε;	Γηροκομείο	1	1.0%
	Δημόσια Υγεία	1	1.0%
	ΔΟΜΗ Π.Φ.Υ	2	2.0%
	ΕΕΕΕΚ	5	5.0%
	Ειδικό Σχολείο	5	5.0%
	Εκπαίδευση	2	2.0%
	Εξωτερικά Ιατρεία	2	2.0%
	Επείγοντα	3	3.0%
	Θώρακος-Καρδιάς	2	2.0%
	Ιατρείο Πρωτοβάθμιας	3	3.0%
	Κ/Χ	3	3.0%
	Καρδιολογική	2	2.0%
	Κέντρο Υγείας	3	3.0%
	ΚΕΣΥ	3	3.0%
	ΚΥΒ	2	2.0%
	ΜΕΘ	4	4.0%
	ΝΠΙΔ ΜΚΟ	3	3.0%
	Ογκολογική	5	5.0%
	Ορθοπαιδική	22	21.5%
	Παθολογική	3	3.0%
	Σχολική Μονάδα	6	5.9%
	ΤΕΙ	2	2.0%
	ΤΕΠ	10	9.6%
ΤΟΜΥ	5	5.0%	
Χειρουργική	2	2.0%	
Σύνολο	101	100.0%	

Από τον παραπάνω πίνακα, είναι φανερό πως 22 (21.5%) άτομα του δείγματος εργάζονται σε Ορθοπαιδική Κλινική, 10 (9.6%) εργάζονται σε Τμήμα Επειγόντων Περιστατικών (ΤΕΠ),

ενώ οι υπόλοιποι εργαζόμενοι μοιράζονται στα διάφορα τμήμα των Νοσοκομειακών Ιδρυμάτων.

Πίνακας 7 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας των απαντήσεων στην ερώτηση «Με ποιον μένετε;»

		N	%
Με ποιον μένετε;	Μόνος(η)	21	20.8%
	Με τον(η) σύντροφο	14	13.9%
	Με κάποιον φίλο(η)	2	2.0%
	Με τα παιδιά μου	5	5.0%
	Με τον(η) σύζυγό μου και τα παιδιά μου	45	44.5%
	Με την οικογένειά μου	14	13.8%
Σύνολο		101	100.0%

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, προκύπτει πως 45 (44.5%) άτομα του δείγματος ζουν με τον/την σύζυγο και τα παιδιά τους, ενώ μόλις 2 (2.0%) άτομα ζουν είτε με κάποιο φίλο είτε με κάποια φίλη.

Πίνακας 8 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας της ποιότητας του Ύπνου και των Ονείρων

		N	%
Κοιμάστε καλά;	Ναι	68	67.4%
	Όχι	7	6.9%
	Μερικές φορές έχω αϋπνίες	26	25.7%
	Σύνολο	101	100.0%
Τα όνειρά σας συνήθως είναι;	Ωραία	43	42.6%
	Άσχημα	12	11.9%
	Δεν τα θυμάμαι	46	45.5%
	Σύνολο	101	100.0%

Από τον παραπάνω πίνακα, προβάλλεται πως 68 (67.4%) κοιμούνται καλά ενώ 7 (6.9%) δηλώνουν πως η ποιότητα του ύπνου της δεν είναι καλή. Σχετικά με τα όνειρα, τα 46 (45.5%) δηλώνουν πως δεν τα θυμούνται, 43 (42.6%) δηλώνουν πως είναι ωραία ενώ μόλις 12 (11.9%) δηλώνουν πως τα όνειρα που βλέπουν είναι άσχημα.

Πίνακας 9 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας του Θρησκειώματος

		N	%
Θρήσκευμα	Χριστιανός Ορθόδοξος	97	96.0%
	Χριστιανός Καθολικός	1	1.0%
	Άθεος	2	2.0%
	Άλλο	1	1.0%
	Σύνολο	101	100.0%

Όπως φαίνεται στον παραπάνω πίνακα, τα 97 (96.0%) άτομα του δείγματος δηλώνουν πως είναι Χριστιανοί Ορθόδοξοι, ενώ μόλις 2 (2.0%) άτομα τονίζουν πως είναι άθεα.

Πίνακας 10 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας των απαντήσεων σε ερωτήσεις σχετικά με την υγεία

		N	%
Έχετε πονοκεφάλους;	Ναι	48	47.5%
	Όχι	53	52.5%
	Σύνολο	101	100.0%
Έχετε προβλήματα με το έντερο;	Ναι	32	31.7%

	Όχι	69	68.3%
	Σύνολο	101	100.0%
Έχετε προβλήματα με το στομάχι;	Ναι	32	31.7%
	Όχι	69	68.3%
	Σύνολο	101	100.0%
Έχετε υπέρταση (υψηλή πίεση)	Ναι	15	14.9%
	Όχι	86	85.1%
	Σύνολο	101	100.0%

Στον παραπάνω πίνακα, και στην ερώτηση «Έχετε πονοκεφάλους;», 53 (52.5%) άτομα υποστηρίζουν πως δεν έχουν πονοκεφάλους, ενώ 48 (47.5%) δηλώνουν πως έχουν. Στην ερώτηση «Έχετε προβλήματα με το έντερο;» 69 (68.3%) απαντούν θετικά, ενώ 32 (31.7%) δίνουν αρνητική απάντηση. Τα ίδια αποτελέσματα εμφανίζονται και στην ερώτηση «Έχετε προβλήματα με το στομάχι;». Τέλος, στην ερώτηση «Έχετε υπέρταση (υψηλή πίεση);», 86 (85.1%) άτομα απαντούν πως δεν έχουν βρίσκονται αντιμέτωπο με την υπέρταση, τη στιγμή που τα υπόλοιπα 15 άτομα, δίνουν θετική απάντηση.

Πίνακας 11 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας των απαντήσεων σε ερωτήσεις σχετικά με την υγεία

		N	%
Έχετε περάσει κρίσεις πανικού;	Ναι	27	26.7%
	Όχι	74	73.3%
	Σύνολο	101	100.0%
Έχετε περάσει περιόδους με ταχυκαρδίες;	Ναι	34	33.7%
	Όχι	67	66.3%
	Σύνολο	101	100.0%
Γενικά θα λέγατε, ότι έχετε πολλές φοβίες;	Ναι	14	13.9%
	Όχι	87	86.1%
	Σύνολο	101	100.0%
Επίσης, θα λέγατε ότι φοβάστε μήπως αρρωστήσετε;	Ναι	27	26.7%
	Όχι	74	73.3%
	Σύνολο	101	100.0%
Στην πατρική σας οικογένεια, υπάρχει κάποιος με αρκετά προβλήματα υγείας;	Ναι	37	36.6%
	Όχι	64	63.4%
	Σύνολο	101	100.0%

Από τον πίνακα 11, παρατηρείται πως 74 (73.3%) δηλώνουν πως δεν έχουν περάσει κρίσεις πανικού, ενώ 27 (26.7%) δίνουν θετική απάντηση. Στην ερώτηση «Έχετε περάσει περιόδους με ταχυκαρδίες;» 67 (66.3%) από τα 101 άτομα του δείγματος απάντησαν «Όχι», ενώ 34 (33.7%) απάντησαν «Ναι». Αναφορικά με την ύπαρξη φοβιών, 87 (86.1%) δηλώνουν πως δεν παρουσιάζουν φοβίες, τη στιγμή που 14 (13.9%), δίνουν θετική απάντηση. Επιπρόσθετα, τα 74 (73.3%) άτομα του δείγματος δεν φοβούνται μήπως αρρωστήσουν, σε αντίθεση με 27 (26.7%) άτομα του δείγματος τα οποία δηλώνουν πως, ναι, φοβούνται μήπως αρρωστήσουν. Τέλος, στην ερώτηση «Στην πατρική σας οικογένεια, υπάρχει κάποιος με αρκετά προβλήματα υγείας;» 64 (63.4%) άτομα απαντούν αρνητικά, ενώ 37 (36.6%) απαντούν θετικά.

Πίνακας 12 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας των λέξεων που είναι σχετικές με την "Αγάπη"

		N	%
Στην λέξη ΑΓΑΠΗ, ποιες είναι οι τρεις πρώτες λέξεις που σας έρχονται στην σκέψη σας; [Α]	Αγκαλιά	6	5.9%
	Οικογένεια	27	26.7%
	Εκτίμηση	17	16.8%
	Έρωτας	11	10.9%
	Ζεστασιά	13	12.9%
	Κατανόηση	4	4.0%
	Ενσυναίσθηση	21	20.8%
	Δοτικότητα	2	2.0%
	Σύνολο	101	100.0%
Στην λέξη ΑΓΑΠΗ, ποιες είναι οι τρεις πρώτες λέξεις που σας έρχονται στην σκέψη σας; [Β]	Αγκαλιά	5	5.0%
	Οικογένεια	22	21.8%
	Εκτίμηση	14	13.9%
	Έρωτας	14	13.9%
	Ζεστασιά	14	13.9%
	Κατανόηση	18	17.8%
	Ενσυναίσθηση	14	13.7%
	Σύνολο	101	100.0%
Στην λέξη ΑΓΑΠΗ, ποιες είναι οι τρεις πρώτες λέξεις που σας έρχονται στην σκέψη σας; [Γ]	Αγκαλιά	6	5.9%
	Οικογένεια	23	22.8%
	Εκτίμηση	13	12.9%
	Έρωτας	10	9.9%
	Ζεστασιά	23	22.8%
	Κατανόηση	10	9.9%
	Ενσυναίσθηση	8	7.9%
	Δοτικότητα	8	7.9%
Σύνολο	101	100.0%	

Από τον παραπάνω πίνακα, φαίνεται πως στην ερώτηση «Στην λέξη ΑΓΑΠΗ, ποιες είναι οι τρεις πρώτες λέξεις που σας έρχονται στην σκέψη σας;», η πρώτη λέξη συνολικά που έρχεται στο μυαλό είναι η «Οικογένεια», καθώς την έχουν επιλέξει συνολικά 72 άτομα. Ακολουθούν η λέξη «Ζεστασιά», η οποία επιλέχθηκε από 50 άτομα, και η λέξη «Ενσυναίσθηση» η οποία επιλέχθηκε από 43 άτομα.

Πίνακας 13 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας των λέξεων που είναι σχετικές με την "Συμπόνια"

		N	%
Στην λέξη ΣΥΜΠΟΝΙΑ, ποιες είναι οι τρεις πρώτες λέξεις που σας έρχονται στην σκέψη σας; [Α]	Αγάπη	9	8.9%
	Αγκαλιά	22	21.8%
	Ανθρωπιά	27	26.6%
	Ενσυναίσθηση	11	10.9%
	Κατανόηση	11	10.9%
	Φροντίδα	4	4.0%
	Ενσυναίσθηση	3	3.0%
	Βοήθεια	2	2.0%
	Πόνος	12	11.9%
	Σύνολο	101	100.0%
	Στην λέξη ΣΥΜΠΟΝΙΑ, ποιες είναι οι τρεις πρώτες λέξεις που σας έρχονται στην σκέψη σας; [Β]	Αγάπη	11
Αγκαλιά		6	5.9%
Ανθρωπιά		10	9.9%
Ενσυναίσθηση		13	12.9%
Κατανόηση		15	14.9%
Φροντίδα		26	25.7%
Ενσυναίσθηση		7	6.9%
Βοήθεια		2	2.0%
Πόνος		11	10.9%
Σύνολο		101	100.0%

Στην λέξη ΣΥΜΠΟΝΙΑ, ποιες είναι οι τρεις πρώτες λέξεις που σας έρχονται στην σκέψη σας; [Γ]	Αγάπη	8	7.9%
	Αγκαλιά	14	13.9%
	Ανθρωπιά	5	5.0%
	Ενσυναίσθηση	9	8.9%
	Κατανόηση	4	4.0%
	Φροντίδα	13	12.9%
	Ενσυναίσθηση	16	15.7%
	Βοήθεια	18	17.8%
	Πόνος	14	13.9%
	Σύνολο	101	100.0%

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, γίνεται φανερό πως από στην ερώτηση «Στην λέξη ΣΥΜΠΟΝΙΑ, ποιες είναι οι τρεις πρώτες λέξεις που σας έρχονται στην σκέψη σας;», η πρώτη λέξη που συνδέεται με την «Συμπόνια» είναι η λέξη «Ενσυναίσθηση» καθώς επιλέχθηκε συνολικά 59 φορές, δηλαδή από την πλειοψηφία του δείγματος. Ακολουθεί οι λέξεις «Ανθρωπιά» και «Αγκαλιά» οι οποίες επιλέχθηκαν συνολικά από 42 άτομα αντιστοίχως.

Πίνακας 14 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας των απαντήσεων στις ακόλουθες ερωτήσεις

		N	%
Γ.1 Αν η αγάπη ήταν σχήμα, ποιο σχήμα θα ήταν;	Καρδιά	28	27.7%
	Κύκλος	58	57.3%
	Πολύγωνο	3	3.0%
	Παραλληλόγραμμο	3	3.0%
	Τετράγωνο	4	4.0%
	Τρίγωνο	2	2.0%
	Το άπειρο	3	3.0%
	Σύνολο	101	100.0%
Γ.2 Αν η αγάπη ήταν ζώο ποιο ζώο φαντάζεστε ότι θα ήταν για σας;	Άλογο	8	7.9%
	Γάτα	16	15.8%
	Δελφίνι	2	2.0%
	Ελάφι	3	3.0%
	Κοάλα	2	2.0%
	Σκύλος	58	57.4%
	Πουλί	9	8.9%
	Λιοντάρι	3	3.0%
Σύνολο	101	100.0%	

Από τον παραπάνω πίνακα, προκύπτει πως στην ερώτηση «Γ1. Αν η αγάπη ήταν σχήμα, ποιο σχήμα θα ήταν;», 58 (57.3%) άτομα έδωσαν την απάντηση «Κύκλος» και 28 (27.7%) άτομα έδωσαν την απάντηση «Καρδιά». Παράλληλα, στην ερώτηση «Γ2. Αν η αγάπη ήταν ζώο, ποιο ζώο φαντάζεστε ότι θα ήταν για σας;» 58 (57.4%) άτομα έδωσαν ως απάντηση τον «Σκύλο», τη στιγμή που 16 (15.8%) άτομα έδωσαν ως απάντηση την «Γάτα».

Πίνακας 15 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας των απαντήσεων στις ακόλουθες ερωτήσεις

		N	%
Γ.3 Αν η αγάπη γενικά ήταν χρώμα, ποιο χρώμα φαντάζεστε ότι θα ήταν για σας;	Άσπρο	16	15.8%
	Γαλάζιο	4	4.0%
	Κίτρινο	4	4.0%
	Κόκκινο	55	54.5%
	Μπλε	7	6.8%
	Πράσινο	4	4.0%
	Ροζ	11	10.9%

	Σύνολο	101	100.0%
Γ.4 Αν η αγάπη γενικά ήταν φύλο (άνδρας ή γυναίκα) ποιο φύλο θα ήταν για σας;	Ανδρας	21	20.8%
	Γυναίκα	80	79.2%
	Σύνολο	101	100.0%
Γ.5 Αν η αγάπη γενικά ήταν μήνας του χρόνου ποιος μήνας θα ήταν για σας;	Ιανουάριος	2	2.0%
	Φεβρουάριος	3	3.0%
	Μάρτιος	3	3.0%
	Απρίλιος	7	6.9%
	Μάιος	21	20.8%
	Ιούνιος	6	5.9%
	Ιούλιος	11	10.9%
	Αύγουστος	22	21.7%
	Σεπτέμβριος	5	5.0%
	Οκτώβριος	1	1.0%
	Νοέμβριος	2	2.0%
	Δεκέμβριος	18	17.8%
	Σύνολο	101	100.0%

Από τον παραπάνω πίνακα, είναι φανερό πως στην ερώτηση «Γ3. Αν η αγάπη γενικά ήταν χρώμα, ποιο χρώμα φαντάζεστε ότι θα ήταν για σας;», 55 (54.5%) άτομα έδωσαν ως απάντηση το χρώμα «Κόκκινο», ενώ 16 (15.8%) άτομα έδωσαν ως απάντηση το «Άσπρο». Στην ερώτηση «Γ4. Αν η αγάπη γενικά ήταν φύλο (άνδρας ή γυναίκα) ποιο φύλο θα ήταν για σας;», 80 (79.2%) άτομα έδωσαν ως απάντηση την «Γυναίκα» και 21 (20.8%), τον «Άντρα». Τέλος στην ερώτηση «Γ5. Αν η αγάπη γενικά ήταν μήνας του χρόνου, ποιος μήνα θα ήταν για σας;», 22 (21.7%) άτομα έδωσαν ως απάντηση τον «Σεπτέμβριο», 21 (20.8%) άτομα τον «Μάιο» και 18 (17.8%) άτομα τον «Δεκέμβριο».

Πίνακας 16 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας των απαντήσεων στις ακόλουθες ερωτήσεις

		N	%
Γ.6 Αν η αγάπη ήταν μία από τις μέρες της εβδομάδας ποια ημέρα θα ήταν για εσάς;	Δευτέρα	1	1.0%
	Τρίτη	6	5.9%
	Τετάρτη	2	2.0%
	Πέμπτη	3	3.0%
	Παρασκευή	28	27.7%
	Σάββατο	31	30.7%
	Κυριακή	30	29.7%
	Σύνολο	101	100.0%
Γ.7 Αν η αγάπη ήταν φύση (βουνό ή θάλασσα) τι θα ήταν για σας;	Βουνό	15	14.9%
	Θάλασσα	86	85.1%
	Σύνολο	101	100.0%
Γ.8 Αν η αγάπη ήταν καιρικό φαινόμενο ποιο από τα παρακάτω θα ήταν για σας;	Βροχή	8	7.9%
	Χιόνι	11	10.9%
	Καταιγίδα	4	4.0%
	Καύσωνας	7	6.9%
	Ψιχάλα	2	2.0%
	Άνεμος	3	3.0%
	Ήλιος	66	65.3%
	Σύνολο	101	100.0%

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, στην ερώτηση «Γ6. Αν η αγάπη ήταν μία από τις μέρες της εβδομάδας ποια ημέρα θα ήταν για εσάς;» 31 (30.7%) άτομα επέλεξαν το «Σάββατο», και 30 (29.7%) την «Κυριακή». Στην ερώτηση «Γ.7 Αν η αγάπη ήταν φύση (βουνό ή θάλασσα) τι θα ήταν για σας;», 86 (85.1%) άτομα επέλεξαν την «Θάλασσα» και 15 (14.9%)

άτομα το «Βουνό». Τέλος, στην ερώτηση «Γ.8 Αν η αγάπη ήταν καιρικό φαινόμενο ποιο από τα παρακάτω θα ήταν για σας;», 66 (65.3%) επέλεξαν τον «Ήλιο» και 11 (10.9%) το «Χιόνι».

Πίνακας 17 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας των απαντήσεων στις ακόλουθες ερωτήσεις

		N	%
Γ.9 Αν η αγάπη ήταν άνθρωπος ποιας ηλικίας θα ήταν για σας;	Βρέφος	23	22.8%
	Παιδί	36	35.6%
	Έφηβος	7	6.9%
	20-30	15	14.9%
	30-50	7	6.9%
	50-60	3	3.0%
	60-70	3	3.0%
	Πάνω από 70	7	6.9%
	Σύνολο	101	100.0%
Γ.10 Αν η αγάπη ήταν 12ωρο θα ήταν για σας;	Πρωινό	37	36.6%
	Μεσημέρι	9	8.9%
	Απόγευμα	28	27.7%
	Νύχτα	27	26.8%
	Σύνολο	101	100.0%
Γ.11 Αν η αγάπη ήταν μια γιορτή, ποια γιορτή θα ήταν;	Δεκαπενταύγουστος	12	11.9%
	Αγίου Βαλεντίνου	12	11.9%
	Πάσχα	16	15.8%
	Πρωτοχρονιά	9	8.9%
	Χριστούγεννα	52	51.5%
	Σύνολο	101	100.0%

Όπως φαίνεται από τον παραπάνω πίνακα, στην ερώτηση « Γ.9 Αν η αγάπη ήταν άνθρωπος ποιας ηλικίας θα ήταν για σας;» 36 (35.6%) άτομα έδωσαν την απάντηση «Παιδί», ενώ 23 (22.8%) άτομα έδωσαν την απάντηση «Βρέφος». Επίσης, στην ερώτηση «Γ.10 Αν η αγάπη ήταν 12ωρο θα ήταν για σας;» 37 (36.6%) άτομα από το δείγμα επέλεξαν το «Πρωινό» ενώ μόλις 9 (8.9%) επέλεξαν το «Μεσημέρι». Τέλος στην ερώτηση «Γ.11 Αν η αγάπη ήταν μια γιορτή, ποια γιορτή θα ήταν;» 52 (51.5%) επέλεξαν τα «Χριστούγεννα», ενώ 16 (15.8%) επέλεξαν το «Πάσχα».

Πίνακας 18 Κατανομή Συχνότητας και Σχετικής Συχνότητας των απαντήσεων στην ερώτηση «Δ.15 Το «αγαπώ» με ποιο από τα παρακάτω ρήματα για σας είναι ίδιο;»

		N	%
Δ.15 Το "αγαπώ" με ποιο από τα παρακάτω ρήματα για σας είναι σχεδόν ίδιο;	Συμπονώ	13	12.9%
	Ποθώ	8	7.9%
	Επιθυμώ	3	3.0%
	Θέλω	3	3.0%
	Λατρεύω	24	23.8%
	Ερωτεύομαι	11	10.9%
	Εμπιστεύομαι	22	21.8%
	Άλλο	17	16.7%
	Σύνολο	101	100.0%

5.2 ΕΠΑΓΩΓΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Πίνακας 19 Έλεγχος Συσχέτισης της πρότασης "Δ2. Αισθάνομαι Ατέλειωτη λαχτάρα στοργής με τους ανθρώπους" με τις απόψεις E.1 και E.2

		E.1 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους αγαπώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).	E.3 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους εμπιστεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)
Δ.2 Αισθάνομαι ατελείωτη λαχτάρα στοργής για τους ανθρώπους.	Correlation Coefficient	.456**	.224*
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.024
	N	101	101

Από τον παραπάνω πίνακα, έπεται το συμπέρασμα πως υπάρχει στατιστικώς σημαντική συσχέτιση με θετική κατεύθυνση ανάμεσα στην άποψη «Δ.2 Αισθάνομαι ατελείωτη λαχτάρα στοργής για τους ανθρώπους.» και στις απόψεις «E.1 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους αγαπώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).» και « E.3 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους εμπιστεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)» (Sig<0.05). Αυτό σημαίνει πως όσο μεγαλύτερη είναι η αίσθηση της λαχτάρας στοργής για τους ανθρώπους τόσο περισσότερο αγαπάει και εμπιστεύεται κανείς τους ανθρώπους.

Πίνακας 20 Έλεγχος Συσχέτισης της πρότασης "Δ2. Αισθάνομαι Ατέλειωτη λαχτάρα στοργής με τους ανθρώπους" με τις απόψεις E.5, E.10 και E.11

		E.5 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συμπονώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).	E.10 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους λατρεύω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.11 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συγχωρώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)
Δ.2 Αισθάνομαι ατελείωτη λαχτάρα στοργής για τους ανθρώπους.	Correlation Coefficient	.451**	.307**	.257**
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.002	0.01
	N	101	101	101

Πίνακας 21 Έλεγχος Συσχέτισης της άποψης « Δ.3 Αισθάνομαι τρυφερότητα για τους ανθρώπους» με τις απόψεις E.1, E.5, E.10, E11

		E.1 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους αγαπώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).	E.5 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συμπονώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).	E.10 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους λατρεύω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.11 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συγχωρώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)
Δ.3 Αισθάνομαι τρυφερότητα για τους ανθρώπους.	Correlation Coefficient	.475**	.482**	.295**	.247*
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.003	0.013
	N	101	101	101	101

Βάση του παραπάνω πίνακα, φαίνεται πως υπάρχει στατιστικώς σημαντική συσχέτιση με θετική κατεύθυνση ανάμεσα στην άποψη «Δ.3 Αισθάνομαι τρυφερότητα για τους

ανθρώπους» και στις απόψεις «E.1 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους αγαπώ», «E.5 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συμπονώ», «E.10 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους λατρεύω» και «E.11 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συγχωρώ» (Sig<0.05). Αυτό σημαίνει πως όσο μεγαλύτερα είναι τα επίπεδα τρυφερότητας για τους ανθρώπους τόσο περισσότερο αγαπάει, συμπονά, λατρεύει και συγχωράει κανείς τους ανθρώπους.

Πίνακας 22 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.4 Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους σωματικά» και στις απόψεις E.1, E.2, E.3, E.4.

		E.1 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους αγαπώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).	E.2 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ποθώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.3 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους εμπιστεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.4 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ερωτεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)
Δ.4 Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους σωματικά.	Correlation Coefficient	.397**	.675**	.315**	.519**
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.000	0.001	0.000
	N	101	101	101	101

Από τον παραπάνω πίνακα, έπεται το συμπέρασμα πως υπάρχει στατιστικώς σημαντική συσχέτιση ανάμεσα στην άποψη «Δ4. Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους σωματικά» και στις απόψεις «Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους αγαπώ», «2 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ποθώ», «Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους εμπιστεύομαι», «Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ερωτεύομαι» (Sig<0.05). Με άλλα λόγια, όσο μεγαλύτερη είναι η σωματική επιθυμία για τους άλλους ανθρώπους τόσο περισσότερο αγαπά, ποθεί, εμπιστεύεται και ερωτεύεται κανείς τους ανθρώπους.

Πίνακας 23 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.4 Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους σωματικά» και στις απόψεις E.5, E.6, E.8, E.10 και E.13

		E.5 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συμπονώ	E.6 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους επιθυμώ	E.8 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους θέλω	E.10 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους λατρεύω	E.13 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους έχω ανάγκη
Δ.4 Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους σωματικά.	Correlation Coefficient	.199*	.488**	.517**	.276**	.218*
	Sig. (2-tailed)	0.046	0.000	0.000	0.005	0.029
	N	101	101	101	101	101

Από τον παραπάνω πίνακα, γίνεται φανερή η στατιστικώς σημαντική συσχέτιση με θετική κατεύθυνση που επικρατεί ανάμεσα στην άποψη «Δ.4 Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους σωματικά» με τις απόψεις «Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συμπονώ», «Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους επιθυμώ», «Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους θέλω», «Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους λατρεύω» και «Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους έχω ανάγκη» (Sig<0.05). Αυτό σημαίνει πως όσο μεγαλύτερη είναι η

σωματική επιθυμία για τους άλλους ανθρώπους τόσο περισσότερο συμπονά, επιθυμεί, θέλει, λατρεύει και έχει ανάγκη κανείς του άλλους ανθρώπους.

Πίνακας 24 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.5 Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους συναισθηματικά» και στις απόψεις E.1, E.2, E.3

		E.1 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους αγαπώ	E.2 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ποθώ	E.3 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους εμπιστεύομαι
Δ.5 Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους συναισθηματικά	Correlation Coefficient	.409**	.310**	.213*
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.002	0.033
	N	101	101	101

Από τον παραπάνω πίνακα, προκύπτει πως υπάρχει στατιστικώς σημαντική συσχέτιση με θετική κατεύθυνση ανάμεσα στην άποψη «Δ.5 Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους συναισθηματικά», και στις απόψεις «E.1 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους αγαπώ», «E.2 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ποθώ» και «E.3 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους εμπιστεύομαι» (Sig<0.05). Με άλλα λόγια, όσο περισσότερη είναι η συναισθηματική επιθυμία για τους άλλους ανθρώπους τόσο περισσότερο αγαπά, ποθεί και εμπιστεύεται κανείς τους ανθρώπους.

Πίνακας 25 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.5 Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους συναισθηματικά» και στις απόψεις E.4, E.5 και E.6

		E.4 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ερωτεύομαι	E.5 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συμπονώ	E.6 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους επιθυμώ
Δ.5 Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους συναισθηματικά	Correlation Coefficient	.260**	.524**	.285**
	Sig. (2-tailed)	0.009	0.000	0.004
	N	101	101	101

Ο παραπάνω πίνακα, καταδεικνύει την ύπαρξη στατιστικά σημαντικής συσχέτισης με θετική κατεύθυνση ανάμεσα στην άποψη «Δ.5 Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους συναισθηματικά» και στις απόψεις «E.4 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ερωτεύομαι», «E.5 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συμπονώ» και «E.6 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους επιθυμώ» (Sig<0.05). Βάση αυτού δύναται να ειπωθεί πως όσο μεγαλύτερη είναι συναισθηματική επιθυμία για τους άλλους ανθρώπους, τόσο περισσότερο ερωτεύεται, συμπονά και επιθυμεί κανείς τους άλλους ανθρώπους.

Πίνακας 26 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.5 Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους συναισθηματικά» και στις απόψεις E.7, E.8 και E.10 και E.11

		E.7 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους μισώ	E.8 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους θέλω	E.10 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους λατρεύω	E.11 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συγχωρώ
Δ.5 Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους συναισθηματικά	Correlation Coefficient	-.226*	.231*	.271**	.396**
	Sig. (2-tailed)	0.023	0.02	0.006	0.000
	N	101	101	101	101

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, υπάρχει στατιστικώς σημαντική συσχέτιση με θετική κατεύθυνση ανάμεσα στην άποψη «Δ.5 Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους συναισθηματικά» και στις απόψεις «E.8 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους θέλω», «E.10 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους λατρεύω» και «E.11 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συγχωρώ» (Sig<0.05). Αυτό σημαίνει πως όσο μεγαλύτερη είναι συναισθηματική επιθυμία για τους άλλους ανθρώπους τόσο περισσότερο θέλει, λατρεύει και συγχωράει κανείς τους άλλους ανθρώπους. Παράλληλα, σημειώνεται στατιστικώς σημαντική συσχέτιση με αρνητική κατεύθυνση ανάμεσα στην άποψη «Δ.5 Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους συναισθηματικά» και στην άποψη «E.7 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους μισώ». Η εξήγηση που μπορεί να δοθεί στην εν λόγω συσχέτιση είναι πως όσο μεγαλύτερη είναι η συναισθηματική επιθυμία για τους άλλους ανθρώπους τόσο λιγότερο μισεί κανείς τους ανθρώπους.

Πίνακας 27 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.6.Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους ψυχικά» και στις απόψεις E.1, E.2, E.3

		E.1 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους αγαπώ	E.2 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ποθώ	E.3 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους εμπιστεύομαι
Δ.6 Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους ψυχικά.	Correlation Coefficient	.463**	.262**	.249*
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.008	0.012
	N	101	101	101

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, προκύπτει πως υπάρχει στατιστικώς σημαντική συσχέτιση με θετική κατεύθυνση ανάμεσα στην άποψη «Δ.6 Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους ψυχικά» και στις απόψεις «E.1 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους αγαπώ», «E.2 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ποθώ», και «E.3 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους εμπιστεύομαι». Κοντολογίς, όσο μεγαλύτερη είναι η ψυχική επιθυμία προς τους άλλους ανθρώπους, τόσο μεγαλύτερο είναι το συναίσθημα της αγάπης, του πόθου και της εμπιστοσύνης προς τους άλλους ανθρώπους.

Πίνακας 28 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.7 Η αγάπη μου για τους ανθρώπους μπορεί να με κάνει να αισθάνομαι ζωντάνια και ενεργητικότητα» και στις απόψεις E.1, E.3, E.3, E.4, E.5

		E.1 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους αγαπώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).	E.3 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους εμπιστεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.4 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ερωτεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.5 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συμπονώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).
Δ.7 Η αγάπη μου για τους ανθρώπους μπορεί να με κάνει να αισθάνομαι ζωντάνια και ενεργητικότητα.	Correlation Coefficient	.447**	.225*	.200*	.393**
	Sig. (2-tailed)	0	0.024	0.045	0
	N	101	101	101	101

Αναφορικά με τον παραπάνω πίνακα, αποτυπώνεται στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ της πρότασης «Η αγάπη μου για τους ανθρώπους μπορεί να με κάνει να αισθάνομαι ζωντάνια και ενεργητικότητα» και στις απόψεις «Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους αγαπώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).», «E.3 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους εμπιστεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)», «E.4 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ερωτεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)» και «E.5 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συμπονώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).». Επομένως, διαπιστώνουμε ότι όσο η αγάπη για τους άλλους ανθρώπους ενισχύει τα συναισθήματα της ζωντάνιας και της ενεργητικότητας, τόσο πιο έντονο είναι το συναίσθημα της αγάπης, της εμπιστοσύνης και του έρωτα προς τους άλλους ανθρώπους.

Πίνακας 29 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.7 Η αγάπη μου για τους ανθρώπους μπορεί να με κάνει να αισθάνομαι ζωντάνια και ενεργητικότητα» και στις απόψεις E.11, E.8

		E.11 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συγχωρώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.8 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους θέλω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)
Δ.7 Η αγάπη μου για τους ανθρώπους μπορεί να με κάνει να αισθάνομαι ζωντάνια και ενεργητικότητα.	Correlation Coefficient	.447**	.197*
	Sig. (2-tailed)	0	0.048
	N	101	101

Σχετικά με τον παραπάνω πίνακα παρατηρείται στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ της άποψης «Δ.7 Η αγάπη μου για τους ανθρώπους μπορεί να με κάνει να αισθάνομαι ζωντάνια και ενεργητικότητα.» και των απόψεων «E.11 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συγχωρώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).», E.8 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους θέλω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό). Άρα έπεται το συμπέρασμα ότι όσο η αγάπη για τους άλλους ανθρώπους ενισχύει τα συναισθήματα της ζωντάνιας και της ενεργητικότητας, τόσο πιο έντονο είναι το συναίσθημα της συγχώρησης, καθώς επίσης νιώθουν πιο έντονα ότι θέλουν τους άλλους ανθρώπους.

Πίνακας 30 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.7 Η αγάπη μου για τους ανθρώπους μπορεί να με κάνει να αισθάνομαι ζωντάνια και ενεργητικότητα» και στις απόψεις E.10 E.13

		E.10 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους λατρεύω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.13 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους έχω ανάγκη με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)
Δ.7 Η αγάπη μου για τους ανθρώπους μπορεί να με κάνει να αισθάνομαι ζωντάνια και ενεργητικότητα.	Correlation Coefficient	.272**	.237*
	Sig. (2-tailed)	0.006	0.017
	N	101	101

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, διαπιστώνεται ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ της άποψης «Δ.7 Η αγάπη μου για τους ανθρώπους μπορεί να με κάνει να αισθάνομαι ζωντάνια και ενεργητικότητα.» και των απόψεων «E.10 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους λατρεύω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)», «E.13 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους έχω ανάγκη με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)». Συνεπώς, όσο η αγάπη για τους άλλους ανθρώπους ενισχύει τα συναισθήματα της ζωντάνιας και της ενεργητικότητας, τόσο πιο έντονα νιώθουν ότι λατρεύουν και έχουν ανάγκη τους άλλους ανθρώπους.

Πίνακας 31 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.8 Αισθάνομαι μια ισχυρή έλξη για τους ανθρώπους» και στις απόψεις E.8, E.10, E.11, E.13

	E.8 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους θέλω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.10 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους λατρεύω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.11 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συγχωρώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.13 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους έχω ανάγκη με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)
Δ.8 Αισθάνομαι μια ισχυρή έλξη για τους ανθρώπους.	.433**	.434**	.201*	.225*
	0	0	0.044	0.024
	101	101	101	101

Όσο αναφορά τον παραπάνω πίνακα, παρατηρούμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ της άποψης «Δ.8 Αισθάνομαι μια ισχυρή έλξη για τους ανθρώπους» και των απόψεων «Ε.8 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους θέλω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)», «Ε.10 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους λατρεύω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)», «Ε.11 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συγχωρώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)», Ε.13 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους έχω ανάγκη με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό). Άρα, έπεται το συμπέρασμα ότι, όσο πιο έντονο είναι το συναίσθημα της ισχυρής έλξης για τους άλλους ανθρώπους, τόσο περισσότερο νιώθουν ότι θέλουν, λατρεύουν, συγχωρούν και έχουν ανάγκη τους άλλους ανθρώπους.

Πίνακας 32 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.8 Αισθάνομαι μια ισχυρή έλξη για τους ανθρώπους » και στις απόψεις Ε.1, Ε.2, Ε.3

		Ε.1 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους αγαπώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).	Ε.2 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ποθώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	Ε.3 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους εμπιστεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)
Δ.8 Αισθάνομαι μια ισχυρή έλξη για τους ανθρώπους.	Correlation Coefficient	.523**	.596**	.327**
	Sig. (2-tailed)	0	0	0.001
	N	101	101	101

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, διαπιστώνεται στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ της άποψης «Δ.8 Αισθάνομαι μια ισχυρή έλξη για τους ανθρώπους.» και των προτάσεων «Ε.1 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους αγαπώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).», «Ε.2 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ποθώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)» και «Ε.3 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους εμπιστεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)». Επομένως, διεξάγεται το συμπέρασμα ότι όσο πιο έντονο είναι το συναίσθημα της ισχυρής έλξης για τους άλλους ανθρώπους, τόσο περισσότερο νιώθουν ότι ποθούν, αγαπούν και εμπιστεύονται τους άλλους ανθρώπους.

Πίνακας 33 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.8 Αισθάνομαι μια ισχυρή έλξη για τους ανθρώπους » και στις απόψεις Ε.4, Ε.5, Ε.6

		Ε.4 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ερωτεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	Ε.5 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συμπονώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).	Ε.6 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους επιθυμώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).
Δ.8 Αισθάνομαι μια ισχυρή έλξη για τους ανθρώπους.		.499**	.385**	.381**
		0	0	0
		101	101	101

Σχετικά με τον παραπάνω πίνακα, σημειώνεται στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ της άποψης «Δ.8 Αισθάνομαι μια ισχυρή έλξη για τους ανθρώπους.» και των προτάσεων «Ε.4 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ερωτεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)», «Ε.5 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους

ανθρώπους τους συμπονώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).», «E.6 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους επιθυμώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).». Επομένως, αυτό σημαίνει ότι όσο πιο έντονο είναι το συναίσθημα της ισχυρής έλξης για τους άλλους ανθρώπους, τόσο πιο έντονο είναι το συναίσθημα του έρωτα, της συμπόνιας και της επιθυμίας προς τους άλλους ανθρώπους.

Πίνακας 34 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.9 Αισθάνομαι έντονη θλίψη όταν οι συνθήκες δεν είναι καλές, για τους γύρω μου ανθρώπους.» και στις απόψεις E.1, E.5, E.10, E.11

		E.1 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους αγαπώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).	E.5 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συμπονώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).	E.10 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους λατρεύω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.11 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συγχωρώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)
Δ.9 Αισθάνομαι έντονη θλίψη όταν οι συνθήκες δεν είναι καλές, για τους γύρω μου ανθρώπους.	Correlation Coefficient	.305**	.387**	.269**	.198*
	Sig. (2-tailed)	0.002	0.000	0.006	0.047
	N	101	101	101	101

Αναφορικά με τον παραπάνω πίνακα, καταγράφεται στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ της άποψης «Δ.9 Αισθάνομαι έντονη θλίψη όταν οι συνθήκες δεν είναι καλές, για τους γύρω μου ανθρώπους» και των προτάσεων «E.1 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους αγαπώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).», «E.5 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συμπονώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).», «E.10 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους λατρεύω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)», «E.11 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συγχωρώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)». Συνεπώς, αυτό σημαίνει ότι, όσο πιο όσο μεγάλο είναι το συναίσθημα της έντονης θλίψης για τους γύρω ανθρώπους, υπό συνθήκες μη ιδανικές, τόσο πιο έντονο είναι το συναίσθημα της αγάπης, της συμπόνιας, της λατρείας και της συγχώρησης προς τους άλλους ανθρώπους.

Πίνακας 35 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.10 Η κοντινή παρουσία των άλλων ανθρώπων με ωθεί να τους αγγίξω και να με αγγίξουν» και στις απόψεις E.4, E.5, E.6, E.8, E.10

		E.4 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ερωτεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.5 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συμπονώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).	E.6 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους επιθυμώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).	E.8 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους θέλω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.10 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους λατρεύω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)
Δ.10 Η κοντινή παρουσία των άλλων ανθρώπων με ωθεί να τους αγγίξω και να με αγγίξουν.	Correlation Coefficient	.466**	.249*	.506**	.357**	.347**
	Sig. (2-tailed)	0	0.012	0	0	0
	N	101	101	101	101	101

Σχετικά με τον παραπάνω πίνακα, δηλώνεται στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ της άποψης «Δ.10 Η κοντινή παρουσία των άλλων ανθρώπων με ωθεί να τους αγγίξω και να με αγγίξουν.» και των προτάσεων «Ε.4 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ερωτεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)», «Ε.5 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συμπονώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).», «Ε.6 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους επιθυμώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).», «Ε.8 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους θέλω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)», «Ε.10 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους λατρεύω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)». Επομένως, όσο η κοντινή παρουσία των άλλων ανθρώπων ωθεί στο να αγγίξουν και να αγγιχτούν από άλλους ανθρώπους τόσο ενδυναμώνεται το συναίσθημα του έρωτα, της συμπόνιας και της επιθυμίας προς τους άλλους ανθρώπους. Ταυτόχρονα, όσο η κοντινή παρουσία των άλλων ανθρώπων ωθεί στο να αγγίξουν και να αγγιχτούν από άλλους ανθρώπους τόσο πιο έντονα θέλουν και λατρεύουν άλλους ανθρώπους.

Πίνακας 36 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.10 Η κοντινή παρουσία των άλλων ανθρώπων με ωθεί να τους αγγίξω και να με αγγίξουν » και στις απόψεις Ε.1, Ε.2, Ε.3

		E.1 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους αγαπώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).	E.2 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ποθώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.3 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους εμπιστεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)
Δ.10 Η κοντινή παρουσία των άλλων ανθρώπων με ωθεί να τους αγγίξω και να με αγγίξουν.	Correlation Coefficient	.431**	.523**	.310**
	Sig. (2-tailed)	0	0	0.002
	N	101	101	101

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, σημειώνεται ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ της πρότασης «Δ.10 Η κοντινή παρουσία των άλλων ανθρώπων με ωθεί να τους αγγίξω και να με αγγίξουν.» και των απόψεων «Ε.1 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους αγαπώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).», «Ε.2 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ποθώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)», «Ε.3 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους εμπιστεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)», Άρα μπορούμε να εξάγουμε το συμπέρασμα ότι όσο η κοντινή παρουσία των άλλων ανθρώπων ωθεί στο να αγγίξουν και να αγγιχτούν από άλλους ανθρώπους τόσο πιο έντονο είναι το συναίσθημα της αγάπης, του πόθου και της εμπιστοσύνης.

Πίνακας 37 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.11 Αν κάποιος κοντινός μου άνθρωπος βίωνε μια δύσκολη περίοδο, θα άφηνα τις ανησυχίες μου για να τον/την βοηθήσω» και στις απόψεις Ε.6, Ε.10, Ε.11

		E.6 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους επιθυμώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).	E.10 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους λατρεύω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.11 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συγχωρώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)
Δ.11 Αν κάποιος κοντινός μου άνθρωπος βίωνε μια δύσκολη περίοδο, θα άφηνα τις	Correlation Coefficient	.250*	.210*	.316**
	Sig. (2-tailed)	0.012	0.035	0.001

Σχετικά με τον παραπάνω πίνακα, διαπιστώνεται ότι παρουσιάζεται στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ της άποψης «Δ.11 Αν κάποιος κοντινός μου άνθρωπος βίωνε μια δύσκολη περίοδο, θα άφηνα τις ανησυχίες μου για να τον/την βοηθήσω» και των απόψεων «Ε.6 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους επιθυμώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).», «Ε.10 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους λατρεύω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).», «Ε.11 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συγχωρώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)». Με άλλα λόγια, διαπιστώνουμε ότι όσο πιο έντονο είναι το συναίσθημα της βοήθειας ενός κοντινού ανθρώπου, που βιώνει μία δύσκολη περίοδο, τόσο μεγαλώνει το συναίσθημα της επιθυμίας, της λατρείας και της συγχώρησης προς τους άλλους ανθρώπους.

Πίνακας 38 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.11 Αν κάποιος κοντινός μου άνθρωπος βίωνε μια δύσκολη περίοδο, θα άφηνα τις ανησυχίες μου για να τον/την βοηθήσω» και στις απόψεις E.1, E.2

		E.1 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους αγαπώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).	E.2 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ποθώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)
Δ.11 Αν κάποιος κοντινός μου άνθρωπος βίωνε μια δύσκολη περίοδο, θα άφηνα τις ανησυχίες μου για να τον/την βοηθήσω.	Correlation Coefficient	.331**	.196*
	Sig. (2-tailed)	0.001	0.05
	N	101	101

Αναφορικά με τον παραπάνω πίνακα, δηλώνεται στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ της πρότασης «Δ.11 Αν κάποιος κοντινός μου άνθρωπος βίωνε μια δύσκολη περίοδο, θα άφηνα τις ανησυχίες μου για να τον/την βοηθήσω.» και των απόψεων «Ε.1 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους αγαπώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).», «Ε.2 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ποθώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)». Άρα έπεται ότι, όσο πιο έντονο είναι το συναίσθημα της βοήθειας ενός κοντινού ανθρώπου, που βιώνει μία δύσκολη περίοδο, τόσο μεγαλώνει το συναίσθημα της αγάπης και του πόθου προς τους άλλους ανθρώπους.

Πίνακας 39 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.11 Αν κάποιος κοντινός μου άνθρωπος βίωνε μια δύσκολη περίοδο, θα άφηνα τις ανησυχίες μου για να τον/την βοηθήσω» και στις απόψεις E.3, E.4, E.5

		E.3 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους εμπιστεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.4 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ερωτεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.5 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συμπονώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).
Δ.11 Αν κάποιος κοντινός μου άνθρωπος βίωνε μια δύσκολη περίοδο, θα άφηνα τις ανησυχίες μου για να τον/την βοηθήσω.	Correlation Coefficient	.210*	.228*	.377**
	Sig. (2-tailed)	0.035	0.022	0
	N	101	101	101

Επιπλέον, με βάση τον παραπάνω πίνακα συμπεραίνουμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ της άποψης «Αν κάποιος κοντινός μου άνθρωπος βίωνε μια δύσκολη περίοδο, θα άφηνα τις ανησυχίες μου για να τον/την βοηθήσω.» και των προτάσεων «E.3 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους εμπιστεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)», «E.4 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ερωτεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)» και «E.5 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συμπονώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).». Με άλλα λόγια, αυτό σημαίνει ότι όσο πιο έντονο είναι το συναίσθημα της βοήθειας ενός κοντινού ανθρώπου, που βιώνει μία δύσκολη περίοδο, τόσο μεγαλώνει το συναίσθημα της εμπιστοσύνης, του έρωτα και της συμπόνιας προς τους άλλους ανθρώπους.

Πίνακας 40 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.12 Από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου τα συναισθήματά μου για τους άλλους ανθρώπους είναι σε αστάθεια.» και στις απόψεις E.7, E.9, E.10, E.14

		E.7 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους μισώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).	E.9 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους φοβάμαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.10 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους λατρεύω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.14 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ζηλεύω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)
Δ.12 Από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου τα συναισθήματά μου για τους άλλους ανθρώπους είναι σε αστάθεια.	Correlation Coefficient	.398**	.204*	-.211*	.219*
	Sig. (2-tailed)	0.000	0.041	0.034	0.028
	N	101	101	101	101

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, γίνεται σαφές ότι παρουσιάζεται στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ της άποψης «Δ.12 Από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου τα συναισθήματά μου για τους άλλους ανθρώπους είναι σε αστάθεια» και των προτάσεων «E.7 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους μισώ με άριστα το 6 (σημειώστε

το βαθμό).», «E.9 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους φοβάμαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)», «E.14 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ζηλεύω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)». Άρα διαπιστώνουμε ότι, όσο η αστάθεια των συναισθημάτων μεγαλώνει τόσο πιο έντονο είναι το μίσος, ο φόβος και η ζήλεια για τους άλλους ανθρώπους. Αντίθετα, αποτυπώνεται στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση μεταξύ της πρότασης «Από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου τα συναισθήματά μου για τους άλλους ανθρώπους είναι σε αστάθεια» και της άποψης «E.10 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους λατρεύω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)». Επομένως, διεξάγεται το συμπέρασμα ότι, όσο η αστάθεια των συναισθημάτων μεγαλώνει τόσο μικραίνει το συναίσθημα της λατρείας προς τους άλλους ανθρώπους.

Πίνακας 41 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.13 Αισθάνομαι χαρά όταν πράττω κάτι, ώστε να κάνω χαρούμενο/η κάποιο συνάνθρωπό μου.» και στις απόψεις E.6, E.10, E.11, E.12, E.13

		E.6 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους επιθυμώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).	E.10 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους λατρεύω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.11 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συγχωρώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.12 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους θυμώνω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.13 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους έχω ανάγκη με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)
Δ.13 Αισθάνομαι χαρά όταν πράττω κάτι, ώστε να κάνω χαρούμενο/η κάποιο συνάνθρωπό μου	Correlation Coefficient	.196*	.267**	.304**	.216*	.230*
	Sig. (2-tailed)	0.049	0.007	0.002	0.03	0.02
	N	101	101	101	101	101

Αναφορικά με τον παραπάνω πίνακα, παρατηρείται στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ της άποψης «Δ.13 Αισθάνομαι χαρά όταν πράττω κάτι, ώστε να κάνω χαρούμενο/η κάποιο συνάνθρωπό μου» με τις προτάσεις «E.6 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους επιθυμώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).», «E.10 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους λατρεύω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)», «E.11 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συγχωρώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)», «E.12 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους θυμώνω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)», «E.13 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους έχω ανάγκη με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)». Συνεπώς, οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι όσο πιο έντονα νιώθουν το αίσθημα της χαράς το οποίο θέλουν να μεταδώσουν και στον συνάνθρωπό τους, τόσο πιο πολύ επιθυμούν, λατρεύουν, συγχωρούν, θυμώνουν και έχουν ανάγκη τους άλλους ανθρώπους.

Πίνακας 42 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.13 Αισθάνομαι χαρά όταν πράττω κάτι, ώστε να κάνω χαρούμενο/η κάποιο συνάνθρωπό μου.» και στις απόψεις E.1, E.4, E.15

		E.1 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους αγαπώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).	E.4 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ερωτεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.5 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συμπονώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).
Δ.13 Αισθάνομαι χαρά όταν πράττω κάτι, ώστε να κάνω χαρούμενο/η κάποιο συνάνθρωπό μου	Correlation Coefficient	.348**	.212*	.400**
	Sig. (2-tailed)	0	0.033	0
	N	101	101	101

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, παρουσιάζεται στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ της πρότασης «Δ.13 Αισθάνομαι χαρά όταν πράττω κάτι, ώστε να κάνω χαρούμενο/η κάποιο συνάνθρωπό μου» και των απόψεων «E.1 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους αγαπώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).», «E.4 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ερωτεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)», «E.5 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους συμπονώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).». Άρα, αυτό σημαίνει ότι, όσο πιο έντονα νιώθουν το αίσθημα της χαράς το οποίο θέλουν να μεταδώσουν και στον συνάνθρωπό τους, τόσο περισσότερο αγαπούν, ερωτεύονται και συμπονούν.

Πίνακας 43 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.14 Νομίζω ότι κανείς δε θα μπορούσε να αγαπήσει όπως εγώ και στις απόψεις E.1, E.2, E.4, E.6

		E.1 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους αγαπώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).	E.2 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ποθώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.4 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ερωτεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.6 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους επιθυμώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).
Δ.14 Νομίζω ότι κανείς δε θα μπορούσε να αγαπήσει όπως εγώ.	Correlation Coefficient	0.169	.290**	.254*	.241*
	Sig. (2-tailed)	0.09	0.003	0.01	0.015
	N	101	101	101	101

Σχετικά με τον παραπάνω πίνακα, σημειώνεται στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ της άποψης «Δ.14 Νομίζω ότι κανείς δε θα μπορούσε να αγαπήσει όπως εγώ..» και των προτάσεων «E.1 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους αγαπώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)», «E.2 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ποθώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)», «E.4 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ερωτεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).», «E.6 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους επιθυμώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).». Συνεπώς, διεξάγεται το συμπέρασμα ότι όσο πιο έντονα υπερασπίζεται η γνώμη ότι κανείς δεν μπορεί να αγαπήσει όσο ο ίδιος, τόσο μεγαλύτερο είναι το συναίσθημα της αγάπης, του πόθου, του έρωτα και της επιθυμίας προς τους άλλους ανθρώπους.

Πίνακας 44 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην άποψη «Δ.14 Νομίζω ότι κανείς δε θα μπορούσε να αγαπήσει όπως εγώ και στις απόψεις E.7, E.9, E.14

		E.7 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους μισώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).	E.9 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους φοβάμαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	E.14 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ζηλεύω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)
Δ.14 Νομίζω ότι κανείς δε θα μπορούσε να αγαπήσει όπως εγώ.	Correlation Coefficient	.247*	.224*	.351**
	Sig. (2-tailed)	0.013	0.024	0.000
	N	101	101	101

Επιπρόσθετα, με βάση τον παραπάνω πίνακα, παρατηρείται ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ της πρότασης «E.7 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους μισώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).», «E.9 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους φοβάμαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)», «E.14 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ζηλεύω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)». Άρα έπεται ότι, όσο πιο έντονα υπερασπίζεται η γνώμη ότι κανείς δεν μπορεί να αγαπήσει όσο ο ίδιος, τόσο ενισχύεται το συναίσθημα του μίσους, του φόβου και της ζήλειας προς τους άλλους ανθρώπους.

Πίνακας 45 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στην ερώτηση « Πόσα παιδιά έχετε;» και στις προτάσεις Δ.4, Ε.2, Ε.3, Ε.4, Ε.7, Ε.8

		Δ.4 Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους σωματικά.	Ε.2 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ποθώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	Ε.3 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους εμπιστεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	Ε.4 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ερωτεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)	Ε.7 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους μισώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).	Ε.8 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους θέλω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)
Πόσα παιδιά έχετε;	Correlation Coefficient	-.277**	-.314**	-.254*	-.352**	-.204*	-.227*
	Sig. (2-tailed)	0.005	0.001	0.01	0	0.041	0.022
	N	101	101	101	101	101	101

Σχετικά με τον παραπάνω πίνακα, διαπιστώνεται στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση μεταξύ του πλήθους των παιδιών και της πρότασης «Επιθυμώ τους άλλους ανθρώπους σωματικά.». Άρα, συμπεραίνουμε ότι όσο περισσότερα είναι τα παιδιά τόσο μικραίνει το συναίσθημα της σωματικής επιθυμίας για τους άλλους ανθρώπους. Επιπλέον, παρατηρείται στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση μεταξύ του πλήθους των παιδιών και της πρότασης «Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ποθώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)». Με άλλα λόγια, αυτό σημαίνει ότι όσο περισσότερα είναι τα παιδιά, τόσο μικρότερος είναι ο πόθος προς τους άλλους ανθρώπους. Επιπρόσθετα, παρουσιάζεται στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση μεταξύ του πλήθους των παιδιών και της πρότασης «Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ερωτεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)». Άρα έπεται το συμπέρασμα ότι όσο περισσότερα είναι τα παιδιά τόσο μειώνεται το συναίσθημα του έρωτα προς τους άλλους ανθρώπους. Επίσης, αποτυπώνεται στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση μεταξύ του αριθμού των παιδιών και της πρότασης «Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους μισώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)». Συνεπώς, όσο περισσότερα είναι τα παιδιά τόσο μικραίνει το συναίσθημα του μίσους προς τους άλλους ανθρώπους. Τέλος, δηλώνεται στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση μεταξύ του πλήθους των παιδιών και της πρότασης «Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους θέλω με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)». Άρα έπεται ότι όσο περισσότερα είναι τα παιδιά, τόσο λιγότερο νιώθουν ότι θέλουν τους άλλους ανθρώπους.

Πίνακας 46 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στον τόπο κατοικίας και στις προτάσεις Δ.12, Δ.14

		Δ.12 Από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου τα συναισθήματά μου για τους άλλους ανθρώπους είναι σε αστάθεια.	Δ.14 Νομίζω ότι κανείς δε θα μπορούσε να αγαπήσει όπως εγώ.
Τόπος Κατοικίας	Correlation Coefficient	-.304**	-.274**
	Sig. (2-tailed)	0.002	0.005
	N	101	101

Αναφορικά με τον παραπάνω πίνακα παρουσιάζεται στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση του τόπου κατοικίας και της πρότασης «Από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου τα συναισθήματά μου για τους άλλους ανθρώπους είναι σε αστάθεια.». Συνεπώς, όσο μεγαλύτερος είναι ο πληθυσμός στον τόπο κατοικίας, τόσο μικρότερο θα είναι η αστάθεια των συναισθημάτων προς τους άλλους ανθρώπους. Επίσης, σημειώνεται στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση μεταξύ του τόπου κατοικίας και της πρότασης «Από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου τα συναισθήματά μου για τους άλλους ανθρώπους είναι σε αστάθεια.». Επομένως, συμπεραίνουμε ότι όσο μεγαλύτερος είναι ο πληθυσμός στον τόπο κατοικίας, τόσο λιγότερο νιώθουν ότι σαν τους ίδιους δεν μπορεί να αγαπήσει κανείς άλλος.

Πίνακας 47 Έλεγχος Συσχέτισης ανάμεσα στα έτη προϋπηρεσίας και στις προτάσεις Δ.8, Δ.12, Δ.14, E.1, E.2, E.4, E.7, E.9

		Δ.8 Αισθάνομαι μια ισχυρή έλξη για τους ανθρώπους.	Δ.12 Από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου τα συναισθήματά μου για τους άλλους ανθρώπους είναι σε αστάθεια.	Δ.14 Νομίζω ότι κανείς δε θα μπορούσε να αγαπήσει όπως εγώ.	E.1 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους αγαπώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).	E.2 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους ποθώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).	E.4 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους ερωτεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).	E.7 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους μισώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).	E.9 Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους φοβάμαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).
Εργάζεστε [έτη]	Correlation Coefficient	-.204*	-.222*	-.384**	-.265**	-.235*	-.215*	-.252*	-.252*
	Sig. (2-tailed)	0.041	0.026	0	0.007	0.018	0.03	0.011	0.011
	N	101	101	101	101	101	101	101	101

Σύμφωνα με τον παραπάνω πίνακα, παρατηρείται ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση στα έτη εργασίας με την πρόταση «Αισθάνομαι μια ισχυρή έλξη για τους ανθρώπους». Αυτό σημαίνει ότι, όσα περισσότερα είναι τα έτη εργασίας τόσο λιγότερη θα είναι η ισχύς της έλξης που νιώθουν για τους ανθρώπους. Επίσης, στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση αποτυπώνεται μεταξύ των ετών εργασίας και της πρότασης «Από τότε που θυμάμαι τον εαυτό μου τα συναισθήματά μου για τους άλλους ανθρώπους είναι σε αστάθεια.». Άρα από αυτό έπεται ότι, όσο λιγότερα είναι τα έτη εργασίας, τόσο τα συναισθήματα προς τους άλλους είναι σε αστάθεια. Επίσης, σημειώνεται στατιστικά

σημαντική αρνητική συσχέτιση μεταξύ των ετών εργασίας και της πρότασης «Νομίζω ότι κανείς δε θα μπορούσε να αγαπήσει όπως εγώ.». Συνεπώς, όσο λιγότερα είναι τα έτη εργασίας τόσο πιο έντονα αισθάνονται ότι κανείς δεν μπορεί να αγαπήσει όπως οι ίδιοι. Επιπλέον, παρουσιάζεται στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση μεταξύ των ετών εργασίας και της πρότασης «Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους αγαπώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).». Άρα οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι, όσο τα έτη εργασίας αυξάνουν τόσο μικρότερος θα είναι ο βαθμός που αναπαριστά την αγάπη προς τους άλλους ανθρώπους. Επιπρόσθετα, αποτυπώνεται στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση μεταξύ των ετών εργασίας και της ερώτησης «Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ποθώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)». Αυτό σημαίνει ότι, όσο αυξάνουν τα χρόνια εργασίας τόσο ο βαθμός που αντικατοπτρίζει τον πόθο προς τους άλλους ανθρώπους μειώνεται. Επίσης, σημειώνεται στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση μεταξύ των ετών εργασίας και της πρότασης «Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους ερωτεύομαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)». Συνεπώς, όσο τα χρόνια εργασίας αυξάνουν τόσο μειώνεται ο βαθμός που αναπαριστά τον έρωτα προς τους άλλους ανθρώπους. Επιπλέον, παρουσιάζεται στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση μεταξύ των χρόνων εργασίας και της πρότασης «Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους μισώ με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό).». Άρα εξάγουμε το συμπέρασμα ότι, όσο τα χρόνια εργασίας αυξάνουν, τόσο μειώνεται το συναίσθημα του μίσους προς τους άλλους ανθρώπους. Τέλος, αποτυπώνεται στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση μεταξύ των ετών εργασίας και της πρότασης «Θα μπορούσα να πω ότι εγώ τους άλλους ανθρώπους τους φοβάμαι με άριστα το 6 (σημειώστε το βαθμό)». Επομένως, όσο τα χρόνια αυξάνουν τόσο μειώνεται το αίσθημα του φόβου προς τους άλλους ανθρώπους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

6.1 ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Η παρούσα ερευνητική μελέτη διενεργήθηκε στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών με τίτλο «Νοσηλευτική Φροντίδα Ενηλίκων». Βασικός σκοπός της έρευνας ήταν η διερεύνηση του ρόλου της αγάπης και της ενσυναίσθησης στην Κλινική Νοσηλευτική. Το δείγμα της έρευνας αποτελούνταν από 101 νοσηλευτές, εκ των οποίων οι 75 ήταν γυναίκες και οι 26 ήταν άνδρες.

Μέσω της στατιστικής ανάλυσης των δεδομένων που διεξήχθη και σε συνδυασμό με τα αποτελέσματα προγενέστερων ερευνών, δύναται να ειπωθεί πως τα ευρήματα της παρούσας έρευνας παρουσιάζουν τόσο κοινά όσο και διαφορετικά σημεία με προγενέστερες έρευνες πάνω στο ερευνητικό αντικείμενο.

Αρχικά, υπάρχουν αρκετές έρευνες που τονίζουν ότι οι γυναίκες έχουν υψηλότερο επίπεδο ενσυναίσθησης σε σχέση με τον ανδρικό πληθυσμό. Σύμφωνα με έρευνα η διαφορά αυτή οφείλεται στην κοινωνικοποίηση, που τονίζει την καλλιέργεια παρόμοιων θετικών συναισθημάτων στις γυναίκες (Μαλικιώση – Λοϊζου, 2003). Η συγκεκριμένη παραδοχή που αναφέρει ότι η ενσυναίσθηση συνδέεται με το γυναικείο φύλο υποστηρίζεται και από την έρευνα των Tolutope et al (2016).

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με την διεθνή βιβλιογραφία, έχει σημειωθεί ότι οι επαγγελματίες υγείας που έχουν παιδιά παρουσιάζουν μεγαλύτερα επίπεδα αγάπης, ενσυναίσθησης και συναισθηματικής νοημοσύνης σε σχέση με αυτούς που δεν έχουν (Navarro Abal et al, 2018). Επίσης σε παρόμοια μελέτη, θεωρείται ότι οι επαγγελματίες υγείας που έχουν παιδιά, επειδή νιώθουν ευθύνη για τα παιδιά τους, αισθάνονται ευθύνη και για τους άλλους. Άρα έχουν αναπτυγμένη ενσυναίσθηση και έχουν τη τάση να τη διοχετεύουν σε όποιον τη χρειάζεται (Fairbairn, 2002). Ωστόσο, στην παρούσα έρευνα, διαπιστώσαμε ότι όσο περισσότερα είναι τα παιδιά, τόσο αποδυναμώνουν τα συναισθήματα του πόθου, του έρωτα και της εμπιστοσύνης προς τους άλλους ανθρώπους. Ταυτόχρονα όμως συμπεράναμε ότι όσο περισσότερα παιδιά έχουν οι επαγγελματίες υγείας, τόσο ελαττώνεται το μίσος προς τους άλλους ανθρώπους.

Επιπρόσθετα, με βάση τις έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί, καταγράφεται ότι οι επαγγελματίες υγείας με μεγάλη επαγγελματική εμπειρία συμβάλλουν θετικά στην καλή πορεία του ασθενούς, αφού εφαρμόζουν την αυτό-αξιολόγηση και τις τεχνικές ενσυναίσθησης (Lauridsen et al,2017). Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειώσουμε ότι από την παρούσα μελέτη διαπιστώθηκε πως όσο αυξάνουν τα έτη εργασίας στον χώρο των επαγγελματιών υγείας, τόσο καταπολεμάται το αίσθημα του φόβου και του μίσους προς τους άλλους ανθρώπους. Ωστόσο, καταγράφηκε ότι όσο μεγαλύτερη είναι η επαγγελματική εμπειρία τόσο αποδυναμώνουν να συναισθήματα του έρωτα και του πόθου προς τους άλλους ανθρώπους.

Η φροντίδα στη νοσηλευτική πρακτική αποτελεί βασική της αξία, όμως η αγάπη και η ενσυναίσθηση είναι τα βασικά «εργαλεία» και τα μέσα με τα οποία εκφράζεται αυτή η φροντίδα. Για τον λόγο αυτό, στο πλαίσιο σχέσεων νοσηλευτή- ασθενούς οι έννοιες αυτές εξισώνονται με την καλή νοσηλευτική πρακτική που παράγει ευεργετικά αποτελέσματα και θεωρούνται θεμελιώδεις προϋποθέσεις στη φροντίδα (Yu et al 2021).

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά που διαθέτει το ιατρονοσηλευτικό προσωπικό με αναπτυγμένη ενσυναίσθηση είναι η φροντίδα, η υποστήριξη, η συμπόνια και η αγάπη τα οποία ως «εργαλεία» στην κλινική φροντίδα μπορούν να μεταμορφώσουν στο βέλτιστο την υγειονομική περίθαλψη σε συνδυασμό πάντα με τις ηθικές επιταγές που περιλαμβάνουν τον σεβασμό των επιθυμιών των ασθενών και την συμπεριφορά σε αυτούς σαν να είναι μέλος του οικογενειακού περιβάλλοντος πάντα όμως με βασική αρχή την αναγνώριση των ορίων ζωής (Sams et al 2021). Μέσω της παρούσας έρευνας, διαπιστώσαμε ότι όσο αναπτύσσεται η στοργή και η τρυφερότητα προς τους άλλους ανθρώπους τόσο ενισχύονται τα χαρακτηριστικά της αναπτυγμένης ενσυναίσθησης, δηλαδή η φροντίδα, η υποστήριξη, η συμπόνια και η αγάπη.

Επιπρόσθετα, όσο αναφορά τα κύρια χαρακτηριστικά του ιατρονοσηλευτικού προσωπικού που περιγράψαμε, έχουν κριθεί απαραίτητα, αφού η προσφορά ενσυναίσθησης στους ασθενείς θεωρείται αναγκαία στις διάφορες δομές υγείας και χρειάζεται να προωθείται από όσους βρίσκονται σε θέση ευθύνης, ώστε να διευκολυνθεί η συνεργασία μεταξύ συναδέλφων (Reynolds et al 2000).

Τέλος, οι επαγγελματίες υγείας που βρίσκονται σε θέση ευθύνης μπορούν να κινητοποιήσουν στρατηγικές τόσο σε συλλογικό όσο και σε ατομικό επίπεδο για να υποστηρίξουν

υπαλλήλους στη διαχείριση διαφόρων θεμάτων με ενσυναίσθηση όπως άγχος λόγω κινδύνου μόλυνσης, υποστήριξη ανήσυχων παιδιών (Hofmeyer et al 2021).

6.2 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Η παρούσα έρευνα οδήγησε σε συμπεράσματα σημαντικά σε ότι αφορά την έκφραση της αγάπης και ενσυναίσθησης στον κλινικό χώρο, ωστόσο τα αποτελέσματα δεν μπορούν να γενικευτούν καθώς το δείγμα των 101 επαγγελματιών υγείας δεν είναι αρκετό.

6.3 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Προτείνεται η περαιτέρω διερεύνηση των επιδράσεων της αγάπης και ενσυναίσθησης στην παρεχόμενη φροντίδα από τους επαγγελματίες υγείας σε μεγαλύτερο δείγμα πληθυσμού σε όλη τη χώρα καθώς τα εξαγόμενα αποτελέσματα φανερώνουν πως η εφαρμογή και συνύπαρξη αυτών των δύο εννοιών επιφέρουν ευεργετικά αποτελέσματα σε ότι αφορά την ολιστική φροντίδα ασθενών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η παρούσα ερευνητική μελέτη διερεύνησε τα επίπεδα αγάπης, ενσυναίσθησης και συγχωρητικότητας στο ιατρονοσηλευτικό προσωπικό. Συγκεκριμένα, κρίνεται απαραίτητο οι Νοσηλευτές να είναι σε θέση να μπορούν κατανοούν τα συναισθήματα, τις εμπειρίες αλλά και την ψυχοκοινωνική κατάσταση των ασθενών τους. Για τον λόγο αυτό, οι επαγγελματίες υγείας χρειάζεται να έχουν αναπτυγμένη ενσυναίσθηση η οποία επιτυγχάνεται μέσω της ανάπτυξης των συναισθημάτων της αγάπης, της συμπόνιας, της υποστήριξης, της φροντίδας καθώς και της συγχώρησης. Συγκεκριμένα, από τη συγκεκριμένη μελέτη μπορούμε να αντλήσουμε τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- Όσο αναπτύσσεται το αίσθημα της στοργής και της φροντίδας, τόσο ενισχύεται η αγάπη, η συμπόνα, η εμπιστοσύνη και η συγχώρηση προς τους άλλους ανθρώπους.
- Η συγχώρηση μπορεί να αναπτυχθεί όσο ενισχύεται το συναισθηματικό της στοργής προς τους άλλους ανθρώπους.
- Σε περιοχές με αυξημένο πληθυσμό, παρατηρείται ότι περιορίζεται η αστάθεια των συναισθημάτων προς τους άλλους ανθρώπους
- Όσο περισσότερα παιδιά έχουν οι επαγγελματίες υγείας, τόσο ελαττώνεται το μίσος, ενώ ταυτόχρονα αποδυναμώνεται και το συναισθηματικό του έρωτα και του πόθου προς τους άλλους ανθρώπους.
- Αναφορικά με τους επαγγελματίες υγείας που εργάζονται πολλά χρόνια, είναι σε θέση να καταπολεμούν πιο έντονα το αίσθημα του φόβου και του μίσους προς τους άλλους ανθρώπους. Ωστόσο, όσο μεγαλύτερη ήταν η επαγγελματική εμπειρία τους, τόσο μειώνονταν τα συναισθήματα του έρωτα και του πόθου προς τους άλλους ανθρώπους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γκούβα, Μ. & Κοτρώτσιου, Ε. 2012. Ψυχολογικά Ζητήματα σε Ιστορίες Φροντίδας. 2η Έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Δημήτρης Λαγός.

Μαλικιώση-Λοΐζου, Μ. (2003). Μια κριτική ματιά στην ενσυναίσθηση, *Ψυχολογία*, 10 (2-4): 295-309.

Μαντζούκας, Σ. 2003. Έρευνα και αντιληπτικά περιγράμματα: Τα είδη και η χρησιμότητά τους για τους ερευνητές νοσηλευτές. *Νοσηλευτική*, 42, σελ. 405-413.

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Abood, R.A., & Alalwany, A.A.Z. 2021. Investigating the performance of Iraqi EFL researchers in writing quantitative and qualitative researchers. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 17(4), p. 1964-1972.

Acharya, A.S., Prakash, A., Saxena, P., & Nigam, A. 2013. Sampling: Why and How of it? *Indian Journal of Medical Specialities*, 4(2), p. 330-333.

Adib-Hajbaghery, M., & Bolandian Bafghi, S. 2020. Love in Nursing: A Concept Analysis. *Journal of Caring Sciences*, 9 (2), p. 113-119.

Akansel, N., Watson, R., Vatansever, N., & Ozdemir, A. 2021. Nurses' perceptions of caring activities in nursing. *Nursing Open*, 8(1), p. 506-516.

Anthony, V.F., & Dan, Z. 2020. Basic Empathy: Developing the Concept of Empathy from the Ground up. *International Journal of Nursing Studies*, 110, [internet], 1 December. Available at: <https://doi:10.1016/j.ijnurstu.2020.1036> [Accessed 1 January 2022].

Berndt, A.E. 2020. Sampling Methods. *Journal of Human Lactation*, 36(2), p. 224-226.

Campbell, S., Greenwood, M., Prior, S., Shearer, T., Walkem, K., Young, S., & Walker, K. 2020. Purposive sampling: complex or simple? Research case examples. *Journal of Research in Nursing*, 25(8), p. 652-661.

- Canon, M., & Buitrago-gómez, Q., 2018. The research question in clinical practice : A guideline for its formulation. *Revista Colombiana de Psiquiatría*, 47 (3), p. 1–7.
- Chu, H., & Ke, Q. 2017. Research methods: What’s in the name? *Library & Information Science Research*, 39(4), p. 284-294.
- Dijke, J., Nistelrooij, I., Bos, P., & Duyndam, J. 2020. Towards a relational conceptualization of empathy. *Nursing philosophy*, 21(3), [internet], 10 December. Available at: <https://doi.org/10.1111/nup12297> [Accessed 22 December 2021].
- Doody, O., & Noonan, M. 2016. Nursing research ethics, guidance and application in practice. *British Journal of Nursing*, 25(14), p. 803-807.
- Emakpor, C., & Nyback, M.H. 2010. Love; A relevant concept in nursing and caring science. *Novia Publications and Productions*, p1-8.
- Etikan, I., & Babatope, O. 2019. A Basic Approach in Sampling Methodology and Sample Size Calculation. *Med Life Clinics*, 1(2), p. 1001-1006.
- Etikan, I., & Bala, K. 2017. Sampling and Sampling Methods. *Biometrics & Biostatistics International Journal*, 5(6), p. 215–217.
- Fairbain G, J. 2002. Ethics, Empathy and storytelling in professional Development. Νοσηλευτική σχολή του Πανεπιστημίου του Glamorgan.
- Gonot-Schaipinsky, F., & Garip, G. 2019. Differential qualitative analysis: a pragmatic qualitative methodology to support personalized healthcare research in heterogenous samples. *The Qualitative Report*, 24(12), p. 2997-3007.
- Hakansson, J.E., & Meranius, M.S. 2021. Toward a consensus on the nature of empathy: A review of reviews. *Patient Education and Counseling*, 104(2), p. 300-307.
- Hofmeyer A, Taylor R. strategies and resources for nurse leaders to use to lead with empathy and prudence so they understand and address sources of anxiety among nurses practicing in the era of covid-19. *J Clin Nurs*. 2021 Jan; 30: 298 – 305

- Holland, K. & Rees, C. 2010. *Nursing: Evidence Based Practice Skills*. 1st edition. New York: Oxford University Press.
- Holliman, J., 2019. Love: A Contextual, Ontological Form in the Classroom. *College of Education and Human Development*, p. 1-68.
- Hothersall, S.J., 2019. Epistemology and social work: enhancing the integration of theory, practice and research through philosophical pragmatism. *European Journal of Social Work*, 22(5), p. 860-870.
- Kelly, M., Dowling, M. & Millar, M. 2018. The search for understanding: the role of Paradigms. *Nurse Researcher*, 25(4), p. 9-13.
- Kloda, L. A., Boruff, J. T., & Cavalcante, A. S. 2020. A comparison of patient, intervention, comparison, outcome (PICO) to a new, alternative clinical question framework for search skills, search results, and self-efficacy: a randomized controlled trial. *Journal of the Medical Library Association: JMLA*, 108(2), p.180-185.
- Laredo, E. 2020. Love actually: Reflections on the importance of a love ethic in practice. *Radical Community Work Journal*, 4(1), [internet], 18 October. Available at: <https://eprints.leedsbeckett.ac.uk/id/eprint/6581> [Accessed 1 November 2021].
- Lauridsen L. S., Willert, M. V., Eskildsen, A. Christiansen, D. H (2017). Cross – cultural adaptation and validation of the Danish – 10 – item Connor – Davidson Resilience of the Danish Scale among hospital staff. *Scandinavian journal of public health*, 45 (6): 654 – 657.
- Martingsih, W., Winarni, S., & Alvarado, A.E. 2021. Nursing Profession, Caring and Discipline. *HealthNotions*, 5(2), [internet], 2 November. Available at: <https://doi.org/10.33846/hn50205> [Accessed 22 November 2021].
- Mc Chesney, K. & Albridge, J. 2019. Weaving an interpretivist stance throughout mixed methods research. *International Journal of Research & Method in Education*, 42(3), p. 225-238.
- Michele, M., 2019. Philosophy and Logical Positivism. *Academicus International Scientific Journal*, 19, p. 32–36.

- Milner, K.A., & Cosme, S. 2017. The Pico Game. An Innovative Strategy for Teaching, step 1 in Evidence-Based Practice. *Worldviews on Evidence-Based Nursing*, 14(6), p.514-516.
- Moreno-Poyato, A.R., & Rodriguez-Nogueira, O. 2021. The association between empathy and the nurse-patient therapeutic relationship in mental health units: a cross-sectional study. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 28(3), p.335-343.
- Mostafa, R., Mirhaghi, A., & Shomoossi, N. 2016. Loving and Humane Care: A Missing Link in Nursing. *Nursing and Midwifery Studies*, 5(2), p.1-8, [internet], 3 January. Available at: <https://doi:10.17795/nmsjournal34297> [Accessed 10 January 2022].
- Mostafa, S.A., & Ahmad, I.A. 2017. Recent developments in systematic sampling: A review. *Journal of statistical Theory and Practice*, 12(2), p. 290-310.
- Mukhles, M. & Ababneh, A. 2020. Linking Ontology, Epistemology and Research Methodology. *Science & Philosophy*, 8(1), p.75-91.
- Naderifar, M., Goli, H., & Ghaljaie, F. 2017. Snowball Sampling: A Purposeful Method of Sampling in Qualitative Research. *Strides in Development of Medical Education*, 14(3), [internet], 30 October. Available at: <http://dx.doi.org/10.5812/sdme.67670> [Accessed 17 November 2021].
- Navarro – Abal Y, Lopez – Lopez MI, Climent – Rodriguez JA Engagement, resilience and empathy in nursing assistants. *Enferm clin (English Edition)* 2018, 28: 103 – 110.
- Oermann, M.H., Barton, A., Yoder-Wise, P.S. & Morton, P.G. 2021. Research in nursing education and the institutional review board/ ethics committee. *Journal of Professional Nursing*, 37(2), p. 342-347.
- Pandey, P. & Pandey, M.M., 2021. *Research Methodology, Tools and Techniques: Research Process*. Romania: Bridge Center.
- Plante, T.G. & Mejia, J. 2016. Psychometric properties of the Santa Clara brief compassion scale. *Pastoral psychology*, 65(4), p. 509-515.
- Reynolds, W.J., Scott, B.J. (2000). Do nurses and other professional helpers normally display much empathy. *Adv Nurs*,31(1):226-34.

Robbins, B. D. 2016. The heart of humanistic psychology: Human dignity disclosed through a hermeneutic of love. *Journal of Humanistic Psychology*, 56(3), p. 223-237.

Rusu, M. S. 2018. Theorising love in sociological thought: Classical contributions to a sociology of love. *Journal of Classical Sociology*, 18(1), 3-20.

Sams, R.W., Mann, P.C., Johnson, J.A., Huels, A., Lipscomb, T., Mc Lean, P., Reddy, D. & Rountree, C. 2021. The Secret of Quality is Love: A Qualitative Study exploring Physician and Nurse Perspectives on what it Means to Love their Patients. *Narrative Inquiry in Bioethics. A Journal of Qualitative Research*. John Hopkins University Press, 11(1), p. 107-120.

Scotland, J. 2012. Exploring the Philosophical Underpinnings of Research: Relating Ontology and Epistemology to the Methodology and Methods of the Scientific, Interpretive, and Critical Research Paradigms. *English Language Teaching*, [internet], 25 November. Available at: <http://dx.doi.org/10.5539/elt.v5n9p9> [Accessed 1 December 2021].

Singsuriya, P. 2016. Ethics of Caring Conversation and Dialectic of Love and Justice. *Nursing Ethics*, 25(4), p.436-443.

Snook, S.E., Kurtz, Donna, L.M., Cash, P.A., & Vinek, J. 2020. Love in Healthcare: A Gadamerian Inquiry into Nurses' Experience. *International Journal of Health, Wellness & Society*, 10(1), p. 13-32.

Stawecki, B. 2017. *Qualitative Methodologies in Organization Studies*. [e-book], Switzerland: Springer Nature. Available at: <https://doi.org/10.1007/978-3-319-65217-7> [Accessed 19 November 2021].

Sur, D. 2021. Interprofessional Intentional Empathy Centered Care (IP-IEC) in healthcare practice: A grounded theory study. *Journal of Interprofessional Care*, 35(2), p. 175-184.

Taherdoost, H. 2016. Sampling Methods in Research Methodology; How to choose a Sampling Technique for Research. *International Journal of Academic Research in Management*, 5(2), p. 18-27.

Tasselli, S. 2019. Love and Organization Studies: Moving beyond the perspective of Avoidance. *Organization Studies*, 40(7), p. 1073-1088.

Tolutope, F. , Olusegum, A. , Ayodeji, A. , Olayinka, I. (2016) “collaboration between doctors and nurses in a Tertiary Health Facility in South West Nigeria: International journal of caring sciences, 9 (1): 165.

Wu, Y. 2019. Empathy in psychotherapy: Using conversation analysis to explore the therapists’ empathic interaction with clients. *Southern African Linguistics and Applied Language Studies*, 37(3), p. 232-246.

Wu, Y. 2021. Empathy in nurse-patient interaction: a conversation analysis. *BMC Nursing*, 20(1), p.1-6, [internet], 20 October. Available at: <https://doi.org/10.1186/S12912-021-00535-O> [Accessed 7 November 2021].

Yilmaz, K. 2013. Comparison of Quantitative and Qualitative Research Traditions: epistemological, theoretical and methodological differences. *European Journal of Education, Research Development and Policy*, 48(2), p. 311-325.

Yu, J., Parsons, G.S., Lancaster, D., Tankin, E.T., & Ganesh, S. 2021. “Walking in Their Shoes”: The effects of an immersive digital story intervention on empathy in nursing students. *Nursing Open*, 8(5), p. 2813-2823.